

JOURNALISTI

7
2018

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
94. vuosikerta 25.5.2018

Naisten vuoro

Media täytti naisten
seksipuheesta.

8

tässä lehdessä

KANNEN KUVA: PINJA MERETOJA

Entinen kilpaurheilija Viivi Aaltovesi on oppinut hevosten parissa ihmisten johtamista. **30**

KUVA: MEERI UTTI

Det finns allt mer pengar för projekt som kombinerar forskning, journalistik och konst.

18

Työnantaja ei ole vastuussa toimittajan vapaa-ajasta, eikä JSN ole toimittajien käytösvalvoja, kirjoittaa Manu Marttinen.

21

KUVA: SUSANNA JUNNOLA

Marjaana Varmavuori riittää intoa yhteisten asioiden hoitamiseen.

28

KUVA: RIITTA SUPPERI

Moni kysyy Jussi Konttiselta, onko hän Venäjän turvallisuuspalvelun värväämä.

22

Lisää laatua ja syvyyttä

MARKKU LAPPALAINEN markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Moni on huolissaan mediakritiikistä, ja syystäkin. Määrässä löytyy, kun somessa tapahtuva melskaus otetaan huomioon, enemmän kuin koskaan. Laadun laita on toisin.

Yle on päättänyt lopettaa mediakritiikin näkyvimpiin lipulaivoihin lukeutuneen *Pressi-klubinsa*. Kevyet mullat sille. Ohjelmilla on elinkaarensa, ja epäilemättä **Timo Harakan**, **Ruben Stillerin** ja viimeksi **Sanna Ukkolan** juontama *Pres-siklubi* on monen muodonmuutoksen jälkeen tullut tiensä päähän.

Yle lakkautti vuodenvaihteessa radiossa pitkään pyörineen *Julkinen sana* -ohjelmansa ilman suurempaa julkista huomiota. Järjestelmällinen mediakritiikki näyttää olevan vastatuulella, vaikka sen tarve vain kasvaa.

Tiedotusvälineiden sisällön ja toiminnan julkinen arviointi on tärkeä tehtävä kaikille medioille. Oman ja naapurien –

kilpailijoiden – toiminnan kriittinen tarkastelu on myös mitä parhaita mediakasvatusta.

Mediakritiikkiä ei sovi jättää pelkästään alan ulkopuolisille kriitikoille ja kaiken maailman kiilusilmille, vaikka heidänkin arvioitaan kannattaa tutkia vakavin mielin. Ne kuvastavat hyvin sitä, miten kärkeimmät yleisön edustajat tarkastelevat median toimintaa.

”Perusteltu kritiikki edellyttää omistautumista aiheelle.

Ammatillinen mediakritiikki – journalismi journalismista – pureutuu mielipidettä syvemmin median toimintaan. Se selvittää, miten ammatin ideaalit toteutuvat journalistien arjessa. Se tutkii muun muassa tehtyjen valintojen kestävyyttä, lähtöiden käyttöä ja syntyvän kuvan

oikeellisuutta. Se kysyy, millä perusteilla sisällöt on asetettu mittasuhteisiinsa.

Erityisen tärkeää on arvioida jatkuvasti syntyvien kohujen anatomia varsinkin silloin, kun koko media näyttää yhtenä kuorona laulavan samaa laulua.

Vaikeampaa mutta vähintään yhtä tärkeää on selvittää sitä, millaiset asiat jäävät kohujen katveeseen tai eivät ylipäänsä nouse julkisuuteen. Sanonta ”suuret kalat kutevat hiljaisissa vesissä” pitää paikkansa myös tiedonvälityksessä.

Valeutisten, uhkailun ja painostuksen lisääntyessä on äärimmäisen tärkeää vahvistaa mediakritiikkiä, parantaa sen laatua ja tuoda siihen syvyyttä. Se vaatii myös asianmukaista panostusta. Perusteltu kritiikki edellyttää omistautumista aiheelle, tutkimista ja taustojen selvittelyä.

Kaiken kiireen keskeltä julki heitetty mielipide ei täytä vakavasti otettavan kritiikin tunnusmerkkejä. Pahimmillaan se toimii itseään vastaan.

Ohi on hyvässä hengessä

Journalistiliiton valtuuston kokouksessa Vantaalla 17. – 18. toukokuuta oli hieman haikeutta ilmassa. Kokous oli nelivuotiskauden viimeinen. Moni nykyisen valtuuston jäsen luovuttaa viestikapulan seuraajalleen joulukuun kokoukseen.

Media-alan vaikeudet ovat leimanneet valtuuston keskusteluja koko toimikauden ajan. Monet valtuutetut ovat kohdanneet työelämän varjopuolet henkilökohtaisesti. Joiltakin työt ovat lop-

puneet, useammilta työkalvereita on irtisanottu, työkuorma on kasvanut ja tehtävät ovat muuttuneet.

On kunnioitettavaa, että tästä huolimatta he ovat jaksaneet uurastaa yhteiseksi hyväksi. Ilman aktiivisia jäseniä ammattijärjestön toiminnasta puuttuisi jotain olennaista: henki, joka motivoi muita ponnistelemaan vaikeinakin aikoina.

Valtuuston työskentelyä seuranneet voivat todeta: järjestön henki on hyvä.

Journalisti vaalii laadukasta journalismia, sananvapautta ja alan parhaita perinteitä. Journalisti tarkastelee kriittisesti media-alaa ja sen ilmiöitä.

KASVO

ARTO SUNINEN

● Liiketaloustieteilijä ja -kouluttaja, joka on seurannut media-alaa pitkään ja pitänyt talouskoulutuksia yrityksissä ja ammattiliitoissa.

● Kirjoittanut yli tuhat julkaistua tilinpäätösartikkelia ja kirjan Talous ja työsuhteturva yhdessä Seppo Koskisen ja Olavi Höltän kanssa (Oikeuskoulutus, 1993).

● Valmiina tuore käsikirjoitus kirjasta, jossa on talous- ja lakitietoa paikallisille sopijoille.

Henkilöstö aidosti ideoimaan

Kun tieto yhtiön taloudesta ja tuntuma työnteon arjesta yhdistyvät, syntyy ideoita työntekijöille mieleisistä ja yhtiölle tuottoisista järjestelyistä, Arto Suninen sanoo.

NINA ERHO, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

Jos olet töissä isossa suomenkielisessä lehtitalossa, työnantajallasi menee edelleen ihan hyvin. Kaikki perinteisen talousanalyysin tunnuksot ovat tyydyttäviä, hyviä ja jopa kiitettäviä, vaikka levikit pääasiassa laskevat, sanoo liiketaloustieteilijä **Arto Suninen** viime vuoden tuloslukuista.

”Levikien lasku on tietenkin huolestuttavaa, koska moni vahva lehti tuo suuren osuuden konserninsa liikevaihdosta ja jopa kannattelee sitä.”

Osa taloista on jo löytänyt uusia polkuja, kuten Alma Media digitaaliset markkinapaikat ja Keski-suomalainen kiinteistöjen vuokraamisen. Yhtiöt ovat vakavaraisia, mutta siitä seuraava mahdollisuus itsenäisyyteen voi olla huonokin juttu pikku maassa, jossa asiakkaita oli jo ennen levikkien laskua kulakin vähän.

”Digitaaliseen skaalaamiseen pitäisi löytää mahdollisuuksia. Yksi malli on, että tietyllä vuosimaksulla saisi lukea kaikkia lehtiä netissä. Edullinenkin sähköinen tuote voi tulevaisuudessa tuoda enemmän arvonlisäystä kuin perinteisiin lehtiin perustuva ansaintalogiikka.”

SUNINEN TIETÄÄ, että henkilöstön on vaikea vaikuttaa siihen, miten työnantaja käyttää sisään tulevan rahan.

Tyypillisesti henkilöstö puhuu kiireestä ja jaksamisesta, työnantaja henkilöstöstä kustannuseränä, jota karsitaan yt-neuvotteluilla.

”Pitäisi enemmän tunnustaa, että arvonlisäys tulee henkilöstön kautta. Kun toimintaa ei ole helppo kasvattaa, pitäisi yhdessä henkilöstön kanssa miettiä, miten arvonli-

säystä voidaan tehdä tuottavammin kuin aikaisemmin.”

Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi tilaisuuksia, joissa henkilöstö ja ylin johto tai omistajat kohtaavat suoraan. Kun tieto yhtiön taloudesta ja tuntemus työnteon todellisuudesta yhdistyvät, tuloksena on Sunisen kokemuksen mukaan hyviä ideoita työntekijöille mieleisistä ja yhtiölle tuottoisista järjestelyistä.

”Joihinkin elämäntilanteisiin voi esimerkiksi sopia poikkeava työaika, jonka ansiosta tiloista ja koneista saadaan irti enemmän.”

JOUSTOISTA PUHUESSAAN ay-liikkeessäkin työskennellyt Suninen tietää liikkuvansa aralla alueella. Koska puhe paikallisen sopimisen lisäämisestä ei kuitenkaan ole loppumassa, nyt olisi hänestä hyvä aika mediataloissakin miettiä, mitä se voisi tarkoittaa.

”Pitäisi enemmän tunnustaa, että arvonlisäys tulee henkilöstön kautta.”

Työehtosopimukset säätelevät tietyt asiat, mutta taloudesta tiedottaminen ja tuottavuuden nostaminen työpaikkatasolla eivät ole niiden piirissä.

Iso, myös yhtiöiden omistajia koskeva perustelu mediatoimialan aidolle kehittämiselle on, että tiedonvälitys jatkuu aina.

”Mutta koko yhteiskunnan toimivuuden takia sitä ei voi jättää pelkästään kansalaisyhteiskunnan varaan.” ●

LISÄÄ AIHEESTA SIVULLA 6.

Pörssin mediayhtiöiden voitot kasvoivat viime vuonna

	Liikevaihto 2017, milj. euroa		Liikevaihdon muutos, prosenttia		Liikevoitto 2017, milj. euroa*		Liikevoiton muutos, prosenttia		Osinko / osake, euroa
Sanoma**	1 326,6		+0,3		180,6		+20,7		0,35
Alma Media	367,3		+4,0		51,1		+45,2		0,24
Keskisuomalainen	174,0		+14,5		14,4		+27,9		0,70
Pohjois-Karjalan Kirjapaino	80,1		+3,4		2,5		-76,2		0,40
Ilkka-Yhtymä	37,6		-5,3		9,9		+28,2		0,14

*ilman kertaeriä
** Sanoman luvut on oikaistu Hollannin SBS-televisiotoimintojen myynnillä. Liikevoitto on operatiivinen.

Luvut ovat yhtiöiden tilinpäätöksistä ja sisältävät jatkuvat toiminnot. Koonnut: Marja Honkonen

Kun mainonta sakkaa, rahat pitää tehdä sisällöillä

MARJA HONKONEN, TEKSTI • JOHANNA SARAJÄRVI, GRAFIIKKA

Mediayhtiöt tekivät kelpo tuloksia, mutta arviot tulevasta ovat vaisuja. Medialiiton Vesa-Pekka Kangaskorpi arvioi levikkituottojen merkityksen kasvavan.

Mediarytysten markkinoista toinen eli mainonta ei elpynyt viime vuonna, vaikka Suomen talous piristyi. Mediamainonta pysyi viime vuonna aiemmissa luvuissa, ja painetun median osuus laski reiluun kolmannekseen.

Siksi rahaa pitäisi saada nykyistä enemmän niiltä toisilta markkinoilta, sisällöistä.

"Meidän pitää pystyä tekemään niin laadukkaita tuotteita, että asiakas on niistä valmis maksamaan. Levikkituottojen merkitys on kasvanut lehdillä todella paljon", Medialiiton puheenjohtaja, Keskisuomalaisen konsernijohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi sanoo.

Kehitys on samanlaista esimerkiksi Tanskassa. Siellä mainostulot ovat pysyneet viime vuosina lähes ennallaan, nettomainonnan osuus on jo puolet ja ulkomaille pääty-

vän mainosrahan määrä kasvaa.

Uudessa ajassa voi pärjätä, mutta se vaatii koko ajan enemmän työtä, Kangaskorpi sanoo.

"Toimituksia ei voi supistaa ja köyhdyttää sisällöllisesti ja laadullisesti. Pitää löytää muita keinoja tehostaa."

MONELLA YRITYKSELLÄ on vielä tekemistä siinä, että sisällöistä saataisiin lisää rahaa. Media Audit Finlandin toukokuussa päivittämän tilaston mukaan vain harvan lehden kokonaislevikki kasvoi viime vuonna.

Kun mainonta samalla sakkaa, pörssin mediayhtiöiden arviot tulevasta pysyvät vaisuina – hyvistäkin talousluvuista huolimatta.

Esimerkiksi Keskisuomalainen kasvatti viime vuonna sekä liikevaihtoaan että -voittoaan ja miltei tuplasi osakekohtaisen tuloksensa.

Alma Media jatkoi kasvuaan. Sanoman Suomen liiketoimintojen kannattavuus parani, ja koko yhtiön tulos koheni, kun siitä luetaan pois Hollannin televisiotoiminnan myyntitappiot.

Pohjois-Karjalan Kirjapainoa lukuun ottamatta kaikki pörssin mediayhtiöt korottivat osinkojaan. Tilinpäätöksissä ja tämän vuoden ensimmäisissä osavuositauksissa tarjoillaan silti muuttumattomia näkymiä ja epävarmuutta.

Kangaskorven mukaan parhaiten pärjäävät yhtiöt, joiden digiansainta vetää. Keskisuomalaisen tulosta avittivat onnistuneet yritysostot, joista Mediatelo Esa-kauppa näkyy viime vuoden luvuissa.

Kangaskorpi uumoilee, että alalla tapahtuu yhdistymisiä jatkossakin; liikevaihdot eivät juuri kasva.

TYÖNTEKIJÖILLE EPÄVARMUUS ja yritysostot näkyvät yt-neuvotteluina. Niitä on käyty myös Keskisuomalaisen lehdissä, muun muassa Savon Sanomissa ja Etelä-Suomen Sanomissa.

Konsernijohtaja Kangaskorpi sanoo ymmärtävänsä, että tilanne on toimituksille raskas.

"Ihmisiltä vaaditaan koko ajan enemmän, mutta jatkuvuuden turvaamiseksi se on välttämätöntä."

Hänen mukaansa Mediatelo

Esassa olisi ilman yhtiöjärjestelyjä jouduttu tekemään paljon isompia saneerauksia.

OMA LUKUNSA on valtion rooli. Siitä linjataan mediapoliittisessa ohjelmassa, jolle on otettu lisää aika. Sen piti valmistua 1. kesäkuuta.

Journalistiliitolla ja Medialiitolla on alan toimintaedellytysten parantamiseksi monia samoja toiveita, kuten erilaiset veroratkaisut.

"Tukien pitää olla yhtiöille tasa-puolisista", Journalistiliiton puheenjohtaja Hanne Aho sanoo.

"Nolla-alku turvaisi kaikkein parhaiten toimialan jatkoedellytyksiä", Kangaskorpi sanoo.

Ratkaista pitää myös jakeluun liittyviä kysymyksiä. Osaltaan pakettiin kytkeytyy STT:n tukeminen.

Kangaskorpi vaatii lisäksi Ylen ja kaupallisen median "työnjaon selkeyttämistä".

"Jos Keskisuomalainen ja Etelä-Suomen Sanomat haluavat pärjätä sisällöllään, meillä pitää olla työrauha. Jos Yleltä tulee liikaa päällekkäistä tarjontaa, siitä on hankala saada hintaa." •

ASKO LEHTONEN

lehtonenasko@gmail.com
KIRJOITTAJA ON SALON SEUDUN
SANOMIEN YHTEISKUNTA-
TOIMITUKSEN ESIMIES.

Sottaistet sormet

Suomalaiset luottavat painettuun sanomalehteen enemmän kuin mihinkään muuhun mediaan. Olen sekä vanha liiton että vanhan liiton mies, ja tällainen tieto lämmittää sydäntä.

Tutkimustoimisto IRO Research kysyi Sanomalehtien Liiton toimeksiannosta, mitä mieltä me olemme tiedotusvälineiden luotettavuudesta. Kolme neljästä vastaajasta pitää painettuja sanomalehtiä luotettavina. Melkein yhtä moni luottaa Ylen televisiokanaviin, eivätkä valtionyhtiön radiokanavat jää niistä kovin kauas.

Kun kysyttiin digitaalisista palveluista, luottajien osuus putosi alle puoleen. Lehtien maksuttomia palveluita piti luotettavina vain joka kolmas. Sinänsä mielenkiintoista, sillä enimmäkseen sekä paperi- että digiaineisto tulee samoista lähteistä. Uskottavakaan paperibrändi ei takaa älylaitteesta luetun uutissähkeen luotettavuutta.

Netin yhteisö- ja pikaviestipalvelut ovat suosittuja, mutta luotettavuudessa ne eivät pärjää lainkaan niin kutsutulle perinteiselle medialle, eivät edes sen digiversioille.

SANOMALEHTIEN Liiton markkinointi- ja tutkimusjohtaja **Sirpa Kirjonen** arvioi *Suomen Lehdissä*, että ”vielä on matkaa siihen, että sama journalistisesti tuotettu sisältö arvioidaan yhtä luotettavaksi, asiantuntevaksi tai jopa läheiseksi, kun toimitaan digitaalisessa ympäristössä”.

Niin ikään Sanomalehtien Liiton tilaamaan Yhteisöllistyyvä media 2017-tutkimuksen mukaan painetun lehden arvostus on noussut. Painetun sanan lukeminen on rentouttavampaa kuin sähköisen sanomalehden. Jopa nuorimpien vas-

taajien enemmistö on tätä mieltä.

Toivottavasti tätä ei tulkita missään niin, että lehtiin pitää saada entistä rentouttavampia sisältöjä. Painettuja lehtiä pidetään nimittäin myös yleissivistävinä.

Mikäli tutkimusta on uskominen, digiheiluri on saavuttanut ääripään. Painettuja lehtiä lukemalla korostetaan, että elämää on ilman elektroniikkaakin.

Tällaisia tuloksia kyselyt antavat aikana, jona levikit laskevat, ja paperilehtien menetetyistä tilauksista vain osa onnistutaan korvaamaan digimyyntillä.

Näyttää siltä, että sanomalehdessä perusta rakennetaan edelleen hyvää paperilehteä tekemällä. Ehkä tulee sekin yö, kun painokoneet eivät enää käynnisty, eikä postituksesta lähetetä lehtinippuja maakuntaan. Sitä ennen pitää keksiä tapa toimia verkossa niin, että luotettavan paperilehden maine ei mene pilalle.

SANAVALINNOILLA voidaan ohjata ajattelua, vaikka ei varsinaisesti kantaa otettaisikaan. Lehtien kannattaa miettiä, miten ne kirjoittavat omista asioistaan. STT jakoi huhtikuussa uutista norjalaisten median käytöstä. Asiakaslehdet julkaisivat sen sellaisenaan sekä paperilehdissä että verkossa. Olennaiseen osuttiin heti lyhyen jutun alussa: ”Yhä harvempi norjalainen haluaa enää tahrta sormiaan painomusteella.”

Missä viimeinen journalisti ja viimeinen lukija kohtaavat toisen? Lavuaarin äärellä saippuapalasta tapellen.

No, otetaan kuitenkin myönteisempi näkökulma. Uutistyo paperilehdessä on parhaimmillaan selkeästä, että siinä likaantuvat niin sisällöntuottajan kuin asiakkaan kädet. ●

Puolijulkista seksipuhetta

2000-luvun alussa Viagra nosti miesten seksuaalisuuden otsikoihin. Nyt on naisten vuoro puhua seksistä.

MINTTU-MAARIA PARTANEN, TEKSTI • PINJA MERETOJA, KUVITUS

Mitä tapahtuis meidän seksuaalisuudelle ja yhteiskunnallisille rakenteille, jos me voisimme puhua pornosta punastumatta. Porno on täydellinen tirkistysreikä ihmisen seksuaalisuuteen eri kulttuureissa. Siihen törmää kaikkialla, haluttiin tai ei.

Mun nimi on **Ina Mikkola**. Oon toimittaja, maailmantutkija ja vallankumoustaistelija. Mä lähden nyt maailmanympärysmatkalle etsimään parempaa pornoa. Tän ohjelman jälkeen porno ei oo enää tabu.”

Toimittaja **Ina Mikkolan** *Ina <3 porno* -televisiosarja tutki pornoa yhteiskunnallisena ja arkisena aiheena. Subilla esitetyn sarjan tavoite oli tiedon lisääminen.

Sarja nosti Mikkolan medioiden vakiohaastateltavaksi. Nuori naistoimittaja, joka puhuu pornosta.

”Vaikka osasin jollain tavalla valmistautua julkisuuteen, mittakaava yllätti. Yhtäkkiä minusta tuli yleinen pornon asiantuntija”, Mikkola sanoo.

”Yle Teeman toukokuu on täynnä seksiä! Tarjolla on laaja kattaus musiikki-, tiede- ja

historiadokumentteja seksistä ja seksuaalisuudesta”, Yle mainostaa verkkosivuillaan. Luvassa on kuukauden ajan tiede- ja kulttuuridokumentteja sekä aistillisia elokuvia seksistä. Areenasta voi myös katsoa *Seksi-Suomen historia* -dokumenttisarjan tai kuunnella Yle Puheen *Akti*-ohjelman seksistä.

Jos Ylen tarjonta ei innosta, Sanoman Supla-sovelluksesta löytyy esimerkiksi Lipstick Mafian podcast, joka käsittelee ryhmärunkausta, fetissejä tai naisten viagraa.

Tarjolla on myös *Lettukestit*-podcast, joka kysyy, maistuisivatko sinullekin pisuli- & kakkulileikit. Jos taas haluaa syventyä pidempään formaattiin, markkinoilla olisi esimerkiksi kirjat *Vau, mikä vagina* tai *Iso O - matkaopas huipulle*.

SEKSI ON OLLUT JOURNALISMIN vakioaiheita vuosikymmeniä, mutta seksin käsittely journalismissa on muuttunut Ina Mikkolan dokumentaarinen televisiosarja on hyvä esimerkki siitä, miten toimitukset haluavat seksiä juuri nyt käsitellä. Olennaisinta on toimittajan, haastateltavan tai asiantuntijan henkilökohtainen kokemus aiheesta. Ja äänessä on nainen, erityisesti nuori sellai-

Juuri nyt miesten ääniä ehkä puuttuu keskustelusta, mutta tilanne voi muuttua nopeasti.

Osmo Kontula, tutkimusprofessori, Väestöliitto

nen. Mikkolalle henkilökohtaisuus on aina ollut luonteva tapa tehdä journalismia.

”Henkilökohtaisuus avaa journalismiin uusia tasoja. Voin välittää katsojille, mitä koen, näen ja tunnen tilanteissa”, Mikkola sanoo.

Yle Perjantai-ohjelman huhtikuinen ohjelma rakentui designdildoja valmistavasta **Tea Latvalasta** kertovan dokumentin ympärille. Ohjelman teemaksi valikoitui lopulta orgasmi.

”Näen dildoja kauniissa laatikoissa. Mä alan suunnittelemaan kauniita, esteettisiä dildoja. Anustappi-idea lähti Slushista. Ei hitto, tehdään niitä.”

”Ajattelimme valinneemme aiheen, josta kukaan ei tällä hetkellä puhu, eli nautinnon ja orgasmit”, *Yle Perjantai*n juontaja ja toimitaja **Sean Ricks** sanoo.

Samalla viikolla julkaistiin orgasmikirja naisille, joten naisten orgasmit olivat esillä useissa haastatteluissa, muun muassa *Ylen* aamu-tv:ssä. *Yle Perjantai*-ohjelman keskustelijoista ja haastateltavista lähes kaikki olivat naisia. Kyseessä oli osin sattuma, sillä toimitus etsi uusia haastateltavia ja näkökulmia. Ne sattuivat tällä hetkellä olemaan naisia ja naisnäkökulmia.

”Toki meille on selvää, että all-male-paneileita emme yhdestäkään aiheesta tee”, Ricks sanoo.

NUORTEN NAISTEN ESIINMARSSI seksin kokemusasiantuntijoina ja haastateltavina on monen haastateltavan mielestä silmiinpistävin trendi nykyisessä seksijournalismissa.

Mediatutkimuksen dosentti **Maija Töyry** näkee suurimpana syynä sosiaalisen median ja uusien julkaisukanavien tuoman puolijulkisen tilan. Se on mahdollistanut omakoh- taisten kokemusten jakamisen seksistä ja seksuaalisuudesta perinteisten medioiden ohi. Sosiaalinen media on tuonut toimittajille enemmän haastateltavia ja laajemmat aineistot kuin aiemmin.

”Toimittajien ei enää tarvitse tukeutua vain omiin ja lähipiiriinsä kokemuksiin”, Töyry sanoo.

Ina Mikkola näkee sosiaalisen median vapauttaneen erityisesti nuoria naisia otta-

maan tilaa seksikeskustelussa. Sosiaalinen media on tuonut valtavirtaan esimerkiksi keho- ja seksipositiivisuuden, joista ei ole aiemmin puhuttu yhtä laajassa mittakaavassa. Instagramissa on paljon tilejä, jotka käsittelevät seksiä nuorten naisten näkökulmasta. Vaikka tasa-arvo on edennyt, seksistä puhuvat naiset joutuvat vastaanottamaan edelleen viha- ja törkyviestejä.

”Mutta uusi sukupolvi naisia ei suostu alistumaan miehille ja hyväksymään alistusteista asemaa”, Mikkola sanoo.

Hänen mukaansa on sama, mistä nuorena naisena julkisuudessa puhuu, sillä kritiikki kohdistuu aina sukupuoleen.

”En ole koskaan antanut sen vaikuttaa tekemiseeni millään tavalla, vaikka lähes kaikki saamani negatiivinen palaute liittyy sukupuoleeni.”

VÄESTÖLIITON TUTKIMUSPROFESSORI Osmo Kontula on kommentoinut suomalaisten seksiä ja seksuaalisuutta medioille vuosikymmenet. Hänen mukaansa seksiaiheiden näkökulmat kulkevat aalloissa. Juuri nyt naisten ääni keskustelussa korostuu, mutta tilanne oli toinen 2000-luvun alussa. Kun Viagra tuli markkinoille 1990-luvun lopussa, jutut kertoivat laajasti miesten seksuaalisuudesta.

”Juuri nyt miesten ääniä ehkä puuttuu keskustelusta, mutta tilanne voi muuttua nopeasti”, Kontula sanoo.

Sosiaalinen media on murtanut seksin käsittelyssä myös asiantuntijaroolit. Koke- musasiantuntijuus on lisääntynyt eli koke- mus jostakin tilanteesta tekee ihmisestä aiheen asiantuntijan.

”Se on pinnallistanut keskustelua ja tuonut faktavirheitä juttuihin.”

Vielä 1990-luvulla toimitukset siteerasivat sivukaupalla seksitutkimusten tekstiä. Kontula sanoo, että nykyisin asiantuntijoiden tehtävä on lähinnä vahvistaa haastateltavan kokemus yleiseksi ilmiöksi. Pelkät tutkimus- tulokset eivät ole enää uutisaihe. Asiantun- tijoiden rooli ja tila ovat kaventuneet. Heiltä mahtuu mukaan muutama kommentti.

Myös tutkijoilta ja asiantuntijoilta kaiva- taan yhä useammin henkilökohtaista suh-

detta tutkimusaiheeseensa. Toimittajat kysyvät, kuinka tutkija itse kokee tutki- mansa aiheen.

”Minä olen onneksi saanut pysyä tiukasti asiantuntijaroolissani”, Kontula sanoo.

”ONKO KOOLLA MERKITYSTÄ ja kahdeksan muuta kysymystä – Urologi kertoo, mitä kumppanin on hyvä tietää peniksestä”

”Maailmalla kohistaan nyt ’järisyttävältä’ tuntuvasta uudesta orgasmista, mutta mikä ihme on kohdunkaula-orgasmi? Selvitimme.”

Helsingin Sanomat on kirjoittanut seksistä vuosikymmenet. Lifestyletoimituksen esi- mies **Tanja Vasama** arvioi, että viime aikoina seksuaalisuutta käsittelevät aiheet ovat nousseet esille osana yleistä hyvinvointia.

Hyvinvointi, ravinto, liikunta ja terveys ovat jo muutamia vuosia olleet maailman- laajuisia megatrendejä. Seksuaalisuuden aja- tellaan olevan osa hyvinvointia. Hyvinvointi on *Helsingin Sanomissa* määritelty yhdeksi pääpainopistealueeksi.

”Seksiä käsitellään enemmän henkisistä ja psykologisista lähtökohdista kuin fyysisenä suorituksena”, Vasama sanoo.

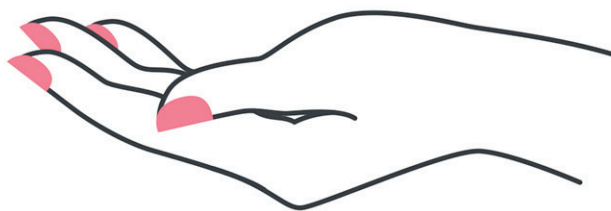
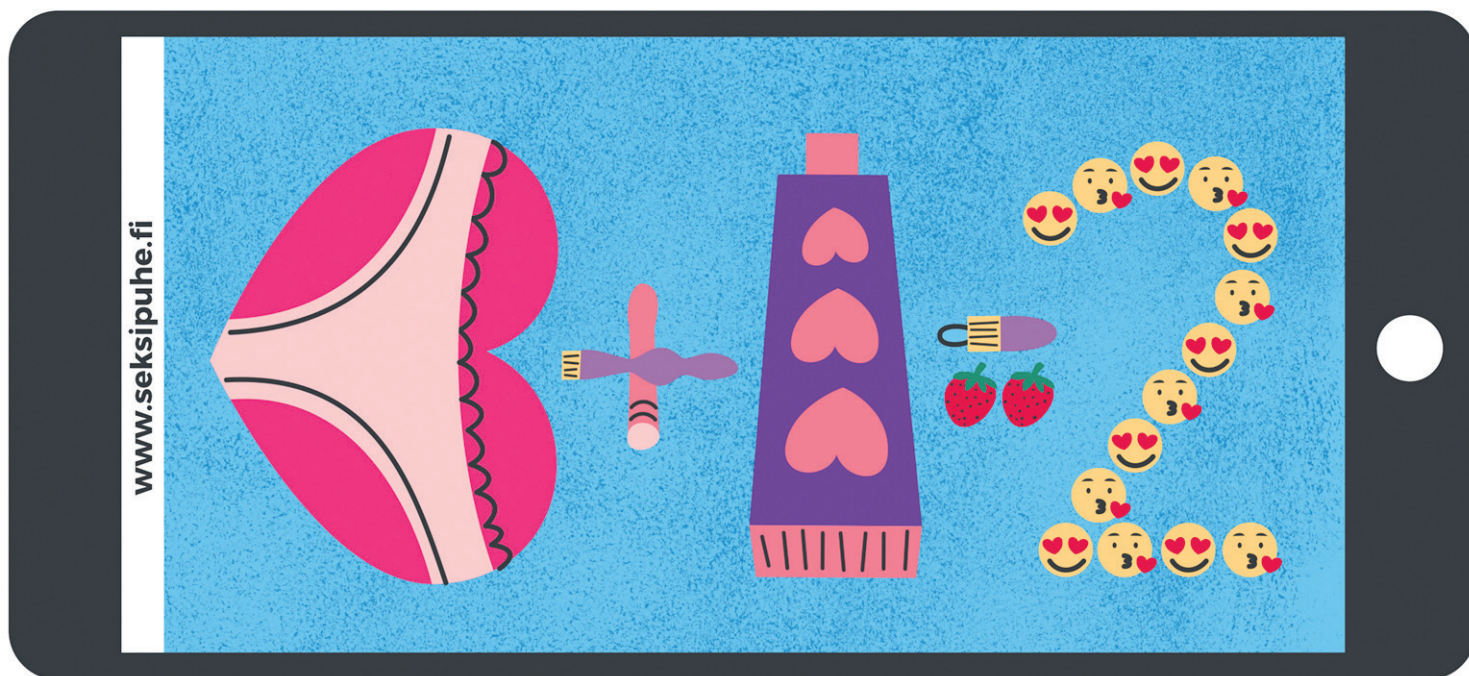
Näkökulma seksiin on ratkaisukeskeinen ja käytännönläheinen. Se tarkoittaa vink- kejä, neuvoja ja asiallista tietoa seksin ja sek- suaalisuuden eri puolista. Myös Kontula tunnistaa medioiden kiinnostuksen ratkai- sukeskeisyyteen. Lähes jokaisessa haastatte- lussa Kontulalta kysytään käytännön neu- voja seksiin.

”Tutkimustulokset taipuvat usein huo- nosti kymmenen kohdan temppulistoiksi”, Kontula huomauttaa.

Mutta käsitteleeekö journalismi seksiä nyt aiempaa enemmän? *Helsingin Sanomien* toi- mittaja **Anna-Stina Nykänen** on kirjoitta- nut seksistä ja seurannut aihetta vuosikym- menten ajan. Hänestä asia on päinvastoin: 2000-luvulla seksistä on kirjoitettu poik- keuksellisen vähän.

”Eikä nytkään kirjoiteta seksistä. Teksteis- sä ei välity hiki ja huohotus. Juttujen luke- misen jälkeen lukija ei taatusti ole kiihottu- nut”, Nykänen sanoo.

Seksin käsittely on hänestä hyvin medika-

lisoitua, kliinistä ja kontrollikeskeistä. Toista oli 1980-luvun nousukaudella, jolloin rappio ja hedonismi kukoistivat. Porno, erotiikka ja viettelys täyttivät lehtien palstat. Dekadenssiin ja pinnallisuuteen seksi aiheena sopi erinomaisesti.

”Esimerkiksi sadomasokismi oli esillä. Kirjoitettiin juttuja sadomasokismiklubeista, joilta paljon rahaa hankkineet jupit hakivat äärikokemuksia”, Nykänen kertoo.

1990-luvulla seksijuttuja oli niin paljon, että tuolloinen *Helsingin Sanomien* sunnuntaitoimituksen esimies **Ilkka Malmberg** oli aiheeseen aivan kypsä. Hän halusi lähettää Nykäsen Ranskaan nudistileirille, jotta ruumiillisuudesta kirjoitettaisiin muutenkin kuin seksin kautta.

”Lähdin juttukeikalle Ranskan nudistikortteleihin. Jutussa ei taatusti ollut yhtään seksiä”, Nykänen kertoo.

YHTEISKUNNASSA ALKOI Anna-Stina Nykäsen mukaan vakavuuden aika 2000-luvun alussa. Suuret aiheet, kuten terrorismi, globalisaatio ja ilmastonmuutos valtasivat journalismin. Hän arvelee, ettei ilmapiirin sopinut seksimehuissa hekumointi ja nautinnon korostaminen. Hän ihmettelee myös heteroseksuaalisen parisuhteen ja ydinperheen nostamista jalustalle 2000-luvulla. Seksistä kirjoittaminen heijastaa aina yhteiskuntaa, joka nyt kaipa kipeästi lapsia ja perheitä.

”Jutut neuvovat, kuinka pitää parisuh-

teen liekkiä yllä ja jatkaa seksin harrastamista ruuhkavuosina. Pariskuntia neuvotaan varaamaan kalenterista aika seksille. Ei tällaista ollut aiemmin.”

Vasta aivan viime aikoina seksistä on kirjoitettu ehkä hieman enemmän, Nykänen arvioi. Taustalla on todennäköisesti talouden orastava nousukausi. Nuorten naisten äänen kuulumista keskustelussa hän pitää hyvänä, mutta ei erityisen poikkeuksellisenä asiana verrattuna aiempiin vuosikymmeniin.

”Ymmärrän, että 2000-luvun itsekontrollin aikana elänyt nuori sukupolvi kokee nykyisen seksikeskustelun vapauttavana. Meille vanhemmille se ei näyttäydä mitenkään poikkeuksellisenä, sillä naiset puhuvat seksistä avoimesti jo 1980-luvulla.”

VAIKKA TUNTUISI, että kaikki puhuisivat seksistä koko ajan, suomalaisten parisuhteen muutos ei ole yltänyt. Väestöliiton tuoreimman Finsex-tutkimuksen mukaan seksistä puhuminen ei ole parisuhteissa lisääntynyt. Pariskuntien on jopa aiempaa vaikeampaa puhua seksistä.

”Ehkä tässä olisi toimituksilla peiliin katsomisen paikka. Miksi puhuminen ei ole suomalaisten arjessa yhtään helpompaa, vaikka aiheesta on kirjoitettu vuosikymmenet?” Osmo Kontula kysyy.

Hänen mukaansa pysyvät muutokset seksissä ovat hitaita. Esimerkiksi aids-epidemian aikaan oli isoja mediakampanjoita

turvaseksistä. Sekään ei onnistunut merkittävästi muuttamaan seksitapoja. Viime vuosina muun muassa suomalaisten klamydia- ja tippuritartuntojen määrät ovat lisääntyneet, koska kondominkäyttö on vähentynyt.

Kouluissa ja julkisuudessa on seksistä valistettu jo vuosikymmenet. Internetistä voi ujoinkin etsiä tietoa. Silti suomalaiset kaipaavat edelleen perustietoa seksistä ja seksuaalisuudesta.

”Seksijuttuja luetaan erittäin paljon, eikä mitenkään kohumielessä vaan aidosta tiedontarpeesta”, *Helsingin Sanomien* Tanja Vasama sanoo.

Helsingin Sanomien jouluna yhteistyössä tutkijoiden kanssa tekemään orgasmikyselyyn vastasi 8500 ihmistä. Se on paljon kyseletutkimukselle.

”Kyselyssä on ihan huikeita yli 70-vuotiaiden ihmisten kuvauksia orgasmeista”, Anna-Stina Nykänen sanoo.

Kodin Kuvalehti huomasi jo 1990-luvulla lukijakyselyissään, että ihmiset puhuivat seksistä paljon avoimemmin kuin lehdet aiheesta kirjoittivat. Nykänen muistuttaa, että edelleen seksiin liittyy paljon asioita, joita ei ole tutkittu ja joissa ihmisten ääni ei pääse kuuluviin. Journalismin tehtävä on nostaa aiheet esiin.

”Esimerkiksi orgasmitutkimuksen yksi tavoite on selvittää, miksi naiset saavat edelleen vähemmän orgasmeja. Orgasmiemäärässä tasa-arvo on edennyt hitaasti.” ●

Oman kuorman puristuksessa

Juho Kuorikoski sai viime hetkellä diagnoosin kaksisuuntaisesta mielialahäiriöstä. Vaikka tieto sairaudesta oli aluksi kova järkytys, oikea lääkitys todennäköisesti pelasti hänen henkensä.

JUKKA VUORIO, TEKSTI • JUHA HARJU, KUVA

Syksyllä 2017 paikallislehti *Järviseedun Sanomien* päätoimittaja **Juho Kuorikoski** teki kolmen ihmisen työt.

Hän johti toimitusta, kävi jututukeikoilla, pyöritti verkon uutiskonetta ja taittoi lehteä. Työpäivät venyivät pitkiksi, etenkin kun toimituksesta poistuminen vei hänet vain työstä toiseen. Viikonloput, illat ja yöt Kuorikoski takoi tietokirjoja, avusti *Pelit*-lehteä, rakensi omakotitaloa sekä veti omaa tietokonepelistudiotaan.

Samalla toimittaja kehittäi suunnitelmaa päiviensä päättämiseksi.

”Liikennevaloissa ja kassajonossa joutui puremaan hampaita yhteen, kun ihmisten verkkaisuus otti päähän.

”Lokakuuhun mennessä olin suunnitellut aika tarkkaan, että miten lähtisin tästä maailmasta. Jos tämä meno olisi jatkunut vielä vuoden tai kaksi, olisin ihan varmasti heittänyt henkeni”, Kuorikoski sanoo.

Ahkeraksi työhevoseksi itsensä mieltänyt Kuorikoski oli sairastanut jo useamman vuo-

den ajan kakkostyyppin kaksisuuntaista mielialahäiriötä. Diagnoosin hän sai vasta helmikuussa 2018.

Kaksisuuntainen mielialahäiriö on suurilta osin periytyvä sairaus, ja ylenpalttinen työkuorma on eräs sairauden laukaisevista riskitekijöistä. Kuorikosken työmäärä oli ”aivan järjetön”, kuten hän itse sitä luonnehtii.

LAPPAJÄRVELLÄ JA sen ympäryskunnissa ilmestyvä *Järviseedun Sanomat* on tyypillinen paikallislehti, jonka toimituksessa työskentelevät päätoimittaja Kuorikosken lisäksi ilmoitusvalmistaja ja konttoristi. Jokaisessa alueen kunnassa toimii lisäksi pitäjätöimittajaksi kutsuttu avustaja.

Paikallislehtiä tehdään Suomessa ohuilla henkilöresursseilla. Vaikka väki toimituksessa vähenee, työn määrä voi verkon vaatimusten myötä jopa kasvaa.

”Kyllä meilläkin mennään tietyllä tavoin riskirajoilla. Tietyssä mielessä diagnosoimattomasta sairaudestani oli hyötyä lehdelle.”

Kakkostyyppin kaksisuuntaisessa mielialahäiriössä hypomaaniset toimeliaisuuden kaudet vuorottelevat syvien masennusjaksojen kanssa. Hypomania on maniaa lievempi jakso, jonka aikana korostuvat innostuminen sekä ärtyneisyys ja unettomuus.

Kuorikosken sairautessa tarmokas toimeliaisuus limittyi takakireään ärtyneisyyteen. Toimeliaisuuden jaksojen päätteeksi Kuori-

koski vaipui masennukseen, joka kerta kerralta paheni.

Neljän viime vuoden aikana Kuorikoski on tehnyt viisi tietokirjaa, kuudes ja viimeinen ilmestyy kuluvan vuoden lokakuussa. Kuorikoskelle tyypillisesti jokainen projekti on valmistunut lyhyessä ajassa.

Toimeliaana kautena hän on tuntenut itsensä yli-ihmiseksi, joka saa valmiiksi kaiken mihin tarttuu. Kirjatekstiä syntyi moneina yönä 20–30 sivua yhdellä istumalla.

”Kun on riittävän väsynyt ja uppoutuu työhön tarpeeksi, tuntuu kuin rinnassa palaisi. Silloin koko muu maailma katoaa ympäriltä ja on vain projekti ja minä.”

YLIKIERROKSILLA KÄYNYT toimittaja koki ympäröivän yhteiskunnan niin työelämässä kuin kaikilta muiltakin osin käsittämättömän verkkaiseksi. Hän itse oli tottunut paiskimaan töitä vuorokauden ympäri, ja hämmästeli usein, miksi muut eivät tee niin.

”Ärsytti, kun kaikki ihmiset tuntuivat käyvän niin hitaalla. Liikennevaloissa ja kassajonossa joutui puremaan hampaita yhteen, kun ihmisten verkkaisuus otti päähän.”

Kuorikoski hakeutui masennuksen ja ahdistuksen vuoksi lääkäriin ensimmäisen kerran lokakuussa 2017. Ensimmäinen diagnoosi ja siihen kuulunut lääkitys eivät onnistuneet.

”Vartin terveyskeskuskäynnin jälkeen lääkäri totesi minun sairastavan masennusta,

Yhden miehen taakka. Juho Kuorikoski päätyi tekemään toimituksessa monen ihmisen työt ja jatkoi iltaisin omien projektien parissa. Lopulta työmäärä ajoi hänet itsemurhan partaalle.

JUHO KUORIKOSKI, 34

• Tekniikan insinööri Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2008. Filosofian maisteri viestintätieteistä Vaasan yliopistosta 2012.

• Päätoimittaja Järviseudun Sanomissa 1. tammikuuta 2017 alkaen.

• Pelit-lehden vakituinen avustaja vuodesta 2009.

• Pohjalaisen toimittaja 2010–2015.

• Tietokirjat Sinivalkoinen pelikirja (2014), Suuret seikkailupelit (2015), X-COM-tietokonepelien klassikot (2016), Commodore 64 – Tasavallan tietokone (2017), Hirsitalo muuttaa (2018), Pelitaitteen manifesti (lokakuussa 2018).

• Osakkaana Platonic Partnership -pelistudiossa, jonka ensimmäinen peli kesällä 2017 julkaistu Lydia, joka voitti huhtikuussa 2018 The Finnish Game Awardsin Vuoden 2017 luova saavutus -palkinnon sekä Pelit-lehden lukijäänestyksen.

Työ on vain työtä. Juhon Kuorikoski on saanut oikealla lääkityksellä ja terapialla asiat tärkeysjärjestykseen. ”Työllä ei kannata polttaa itseään loppuun.”

joten sain lääkkeet siihen. Mutta sairauteni on sellainen, että masennuslääkkeet saattavat aiheuttaa hypomanian laukeamisen.”

Juuri niin kävi. Masennuslääkkeet auttoivat hänet pahimman rotkon yli, mutta paha olo ei hävinnyt. Lääkkeiden myötä paino nousi muutamassa kuukaudessa yli 20 kiloa.

Ja ideoita alkoi vilistä. Viikko lääkekuurin aloittamisesta Kuorikoski sai idean tietokonepelien taidetta käsittelevästä tietokirjasta. Kirjan teksti oli valmis kahdessa kuukaudessa.

Kun Kuorikoski sai tuoreimman kirjatextinsä valmiiksi, oli lääkkeistä huolimatta masennusjakson vuoro. Se iski Kuorikosken mieleen synkemmin kuin kertaakaan aiemmin.

Silloin Kuorikosken puoliso varasi ahdistuneelle miehelleen ajan yksityiselle psykiatrian erikoislääkärille, jolta apu löytyi terveyskeskusta paremmin. Tieto kaksisuuntaisesta mielialahäiriöstä oli toimittajalle

aluksi järkytys, mutta sitä seurasi iso helpotus. Kun lääkitys saatiin uuden diagnoosin myötä kohdalleen, Kuorikoski ymmärsi, että ei olekaan syntyjään ilkeä, vaan taustalla on sairaus.

”Työ on kuitenkin vain työtä, ei sillä kannata polttaa itseään loppuun.”

”Ajattelen, että en ole voinut itse vaikuttaa tämän sairauden syntyyn millään tavalla, vaan se tulee perimästä. Sairaus on osa minua, mutta se ei määrittele sitä kuka tai minkälainen olen.”

Kuorikoski haluaa nyt puhua aiheesta julkisesti siksi, että toivoo samankaltaisten asioiden kanssa kipuilevien ihmisten voivan pysäyttää oma kiertensä jo aiemmin.

”Mielenterveyden ongelmat ovat Suomessa

aivan turhaan tabu. Protestanttisisä työkulttuurissa on totuttu ajattelemaan, että täytyy vain painaa pää rintaan ja jaksaa. Toivon jokaisen ymmärtävän, ettei sairaudessa ole mitään hävettävää.”

Lääkityksen ja terapian avulla Kuorikosken työkyky säilyy, ja omalle työnantajalleen hän jakaa kiitosta.

”Kun sain diagnoosin, kerroin siitä medialalon toimitusjohtajalle. Hänellä ei ollut asian kanssa ongelmia, eikä työyhteisössä kukaan muukaan ole suhtautunut siihen nyreästi.”

Enää työ ei ole Kuorikosken tärkein asia. Tilalle ovat tulleet ennen kaikkea oma perhe sekä kuntosaliharrastus.

”Työ on kuitenkin vain työtä, ei sillä kannata polttaa itseään loppuun.” ●

APUA ITSETUHOISIIN AJATUKSIIN VOI HAKEA ESIMERKIKSI MIELENTERVEYSSEURAN VALTAKUNNALLISESTA KRIISIPUHELIMESTA (PUHELIN 010 195 202) TAI VERKKOKRIISIKESKUS TUKINET.FI:STÄ.

TAMPEREEN
YLIOPISTO

TÄYDENNYSKOULUTUSTA JOURNALISTEILLE

TIEDEVIESTINTÄ (5–20 OP)

21.9.2018–17.5.2019, Viestintätieteiden tiedekunta

Soveltuu esimerkiksi mediassa, yliopistoissa, tutkimuslaitoksissa, julkishallinnossa tai järjestöissä työskenteleville eri alojen asiantuntijoille. Opintojaksot (3) ovat myös täydennyskoulutukseksi sopivia osia (akateemisia moduuleja) journalistikan ja mediatutkimuksen valinnaisista maisteriopinnoista.

Hinta/opintojakso: 500 € (ALV 0%). Ilmoittautumiset viimeistään 8.6.

Lisätiedot: taydennyskoulutus.uta.fi/2018/04/tiedeviestinta2018/

MEDIA AND THE ARCTIC – INTERNATIONAL MASTER CLASS IN TAMPERE (5 ECTS)

1.10.2018–31.1.2019, Tampere Research Centre for Russian and Chinese Media (TaRC)

Arctic environmental journalism, visual representations and global connections of the Arctic will be examined in workshops (26.–30.11.) led by four distinguished experts from Finland, Russia and Norway. Includes pre-assignments (1.10.–15.11.) and independent project work (3.12.2018–31.1.2019). A joint course (academic module) for master's degree students (journalism & media studies, Russian language & culture) and media professionals.

Course fee for non-degree participants: 1950 € (VAT 0%).

Due date for enrolment: June 8.

Further information: research.uta.fi/tarc/masterclass-2018/

Lisätietoja: satu.seppa@uta.fi, 040 190 4131

Viestintätieteiden tiedekunta COMS

Journalisti myös verkossa

journalisti.fi

Etsi Xpertti

ETSII TUTKIJAN JUTTUUSI
ILMAN HAKUSANOJA,
AVOIN KYSYMYS RIITTÄÄ.

www.etsixpertti.fi

Palveluksessasi yliopistot,
tutkimuslaitokset ja

SUOMEN AKATEMIA

AARHUS 2018 TRYCK PÅ NORDEN

Tre veckors "tour de force" med fokus på Nordens förhållande till Europa – och fördelarna med digitala medier i denna rapportering. Moderna nordiska journalister ska tränga igenom komplicerade tvärnationella problem – och mästra sociala medier professionellt.

En mix av workshops, uppgifter och projekt kommer att skärpa din förmåga att bevaka och förmedla politiska sessioner, oavsett om de föregår i EU eller i Nordiska Rådet. Exklusiv tillgång till politiker, experter och kollegor.

ANMÄLAN SENAST 5 JUNI 2018 - [NJC.DK](http://njc.dk)

TRE VECKOR I HÖGT TEMPO

TITEL // Aarhus 2018: Tryck på Norden
RESPLANEN // Aarhus - Oslo - Bryssel
BÖRJAN AV OKTOBER // Webinar 2 x 2 timmar
ANKOMST // 21 oktober 2018
KURSSLUT // 9 november 2018
PRIS // 35.000 DKK

Nordisk Journalistcenter
ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Støttet af
Nordisk Ministerråd

“ SÅ TYCKER DELTAGARNA

Jag fick en klarare uppfattning på kursen om hur gemensamma nordiska och europeiska frågor leder ner till en lokal nivå som blir intressant för mina läsare i Finland.

// ANN-SOFI BERGER, FINLAND

Kurset er noe av det mest gjennomarbeidede jeg har vært med på. Kilder, møter, mennesker, kultur.

// INGEBORG VIGERUST RANGUL, NORGE

Kursen har ett otroligt amitiöst upplägg med många och oerhört duktiga föreläsare, intressanta studiebesök och en möjlighet att få lära sig oerhört mycket om sina nordiska grannländer.

// ÅSA ASPILD, SVERIGE

Vaikuttajamedia. "Uskon, että Svalbardpostenilla on paljon enemmän vaikutusvaltaa kuin tavallisella paikallislehdellä mantereella", sanoo päätoimittaja Hilde Røsvik. Huippuvuorilla on erikoisasema Norjan politiikassa. Toimitus ryhmäkuvassa: Christopher Engås, Hilde Røsvik, Kent Roar Nybø and Line Nagell Ylvisåker.

Onnettomuudet ydinsisältönä

LINA LAURENT, TEKSTI • KARL VILHJÁLMSOON, KUVAT

Maailman pohjoisin lehti, Huippuvuorilla ilmestyvä Svalbardposten on kokoaan suurempi. Sitä luetaan tarkasti myös hallitustasolla Oslolla.

Kehystetyt lehtileikkeet ja etusivut koristavat toimituksen sisäänkäyntiä. Uutinen vuodelta 1995: jääkarhu tappoi nuoren naisen. Reportaasi seuraavalta vuodelta: venäläinen matkustajakone tuhoutui ja 141 henkilöä kuoli.

Kehyksissä on myös palkinto, jonka lehti sai reportaasistaan *Stille morgon* (Hiljainen aamu). Juttu julkaistiin 21. joulukuuta 2016, tasan vuosi yksitoista omakotitaloa tuhonneen lumivyöryn jälkeen.

Vyöryssä kuoli kaksi ihmistä, se jätti kipeät arvet pieneen yhdyskuntaan.

Onnettomuudet ovat *Svalbardpostenin* ydinsisältöä.

"Uusi onnettomuus tulee. Se on ainoa asia, josta voimme olla varmoja", sanoo päätoimittaja **Hilde Røsvik**.

MAAILMAN POHJOISIN sanomalehti *Svalbardposten* ilmestyy Longyearbyenissä, Huippuvuorten hallinnollisessa keskuksessa, jossa asuu 2 200 ihmistä. Pohjoisnavalle on 1 300 kilometriä, kirjapainoon

Tromssaan lähes tuhat kilometriä. Oslon, jossa lehdellä on tärkeitä lukijoita, on 2 000 kilometriä.

Huippuvuorten talvi on pimeä, kaamos kestää neljä kuukautta. Kesällä seutu kylpee ylenpalttisesti valossa, kun aurinko ei kuukausiin laske. Ympäriällä lainehtii Jäämeri.

Huippuvuorten historia suorittaa tulvii tarinoita ihmisistä, jotka ovat etsineet rikkauksia ja seikkailuja näiltä kylmiltä vesiltä ja rannoilta. Valaanpyytäjien, tutkimusmatkailijoiden, malminetsijöiden ja hiilikaivostyöläisten tarinoissa

SVALBARDPOSTEN

- Perustettu 1947.
- Ilmestyy kerran viikossa, torstaisin. Painetaan Tromssassa.
- Levikki 2 500 kappaletta, tilaajia on mantereella enemmän kuin Huippuvuorilla.
- Kustantaja Stiftelsen Svalbard-posten -säätiö, jonka omistaa Norjan oikeusministeriö.
- Liikevaihto vuonna 2017 665 000 euroa, liikevoitto 6 700 euroa voittoa.
- Kuusi työntekijää, joista toimittajia neljä. Päätoimittajalla kahden vuoden määräaikainen työsopimus, joka voi jatkua enintään kahdella lisävuodella.
- Kilpailija: nettisivusto Icepeople julkaisee englanniksi uutisia Huippuvuorilta, ylläpitäjänä toimittaja Mark Sabbatini.

on yksi yhteinen nimittäjä yli muiden: moneen niistä liittyy onnettomuus.

Paikallisen sanomalehden sisältö on osa tätä jatkumoa. Kun jotain onnetonta tapahtuu, lehti kirjaa sen uutiseksi. Luonto on monessa uutisessa isossa roolissa: jääkarhun, lumen, jään tai ankaran sään muodossa.

HUIPPUVUORET KUULUU vuonna 1920 tehdyn kansainvälisen sopimuksen mukaisesti Norjalle, mutta sopimusmaat voivat harjoittaa sen alueella taloudellista ja tieteellistä toimintaa. Näin siellä on Neuvostoliiton perintönä myös 500 asukkaan venäläisyhteisö, Barentsburg.

Norjalla on aivan erityisiä intressejä Huippuvuorilla, tämä näkyy myös paikallislehdessä.

”Monelle norjalaiselle poliitikoille meidän lehtemme on ensisijainen tietolähde Huippuvuorten ja arktisen alueen asioissa. Siksi on erityisen tärkeää, että hoidamme työmme hyvin ja perusteellisesti”, sanoo päätoimittaja Røsvik.

”Svalbardposten on ainoa norjalainen journalistinen media Huippuvuorilla, mikä tuo mukanaan vastuuta”, Røsvik sanoo.

Siksi hän yrittää myös auttaa muita toimittajia uutistilanteissa. Kun venäläinen helikopteri syöksyi mereen Huippuvuorilla lokakuussa 2017, ”kaikki” soittivat *Svalbardposteniin*. Näin tekivät muun muassa Norjan yleisradio NRK ja brittien BBC, jotka halusivat sekä tietoja että kuvamateriaalia.

Monet toimittajat pitävät *Svalbardpostenia* yleisenä tietotoimistona ja taustamateriaalin tuottajana. Heille Røsvik joutuu välillä sanomaan ei.

”Emme kerta kaikkiaan ehdi. Minun lisäksi meillä on kolme muuta toimittajaa. Meidän pitää keskittyä omaan työhömmö.”

LEHDEN TÄRKEYS korostuu onnettomuus uutisoinnissa, mutta toimitus keskittyy myös muuhun paikallisjournalismiin. Juuri nyt ajankohtaisia asioita ovat asunto-pula, isot lapsiryhmät päiväkodissa ja eläinlääkäripäivystyksen puute.

Røsvikin mukaan lehti panostaa myös tutkivaan journalismiin, mikä herättää suurta kiinnostusta pienessä yhteisössä, kenties myös kiihkeitä tunteita. Lehti on tehnyt juttusarjaa matkaoppaiden työoloista. Tutkittujen yritysten jou-

kossa on takuulla myös niitä, jotka mainostavat lehdessä.

”Täällä asuvat odottavat meiltä kriittisyyttä, ja heitä emme petä. Vapaa-ajalla voimme seurustella ja pitää hauskaa keskenämme, asiat käsitellään työssä ja työajalla.”

”Svalbard-postenilla on paljon enemmän vaikutusvaltaa kuin tavallisella paikallislehdellä mantereella.

Hilde Røsvik,
päätoimittaja, Svalbardposten

Svalbardpostenille tärkeitä ovat myös isot aiheet, kuten ilmastonmuutos ja Norjan valtion suunnitelmata Huippuvuorten kehittämisestä.

”Täällä on erittäin mielenkiintoista toimittaa sanomalehteä. Usein tuntuu siltä, että tänne tulee enemmän kansainvälisiä tutkijoita ja päättäjiä kuin Osloon”, Røsvik sanoo. ●

Kaukana kaikesta. Huippuvuoret on omintakeinen, eristäytynyt arktinen saaristo. Longyearbyenissä on tarjolla lähes kaikki nykyajan palvelut – painettua ja digitaalista mediaa myöten.

Mervärde. Forskardoktor Inkeri Koskinen och fotokonstnär Ida Pimenoff säger att samarbetsprojekt mellan forskare, journalister och konstnärer kan öka kunskapen om stora samhällsfrågor. "Även om de olika delprojekten var ganska självständiga lyckades vi tillsammans väcka mer uppmärksamhet för ämnet än vad vi skulle ha gjort utan samarbete", säger Pimenoff.

Med olika syn på verkligheten

LINA LAURENT, TEXT • KARL VILHJÄLMSSON, FOTO

Det finns allt mer pengar för projekt som kombinerar forskning, journalistik och konst. Men även om de inblandade har samma mål, att påverka samhället, krävs det mycket för att lyckas.

Professorn i välfärdssociologi **Juho Saari**, som forskat bland annat om ensamhet och fattigdom, hade en vision.

Han ville ha 200 bilder av finländska vardagsrum och 500 bilder av finländska badrum – för att illustrera de fenomen han forskar i.

"Ta bilder av människors fönster – finns där gardiner? Fota vardagsrum – stämmer det att det finns stora teveapparater i fattiga hem? Och har alla i medelklassen en bokhylla? -- Det var min grunduppfattning om visualisering och jag fick veta att allt jag föreslagit var objektiviserande. Skräp helt enkelt."

Saaris tankar återges av forskardoktor **Inkeri Koskinen** som på Konestiftelsens webbplats publicerat en artikel (11.4.2018) som beskriver samarbetet mellan forskare, journalister och fotokonstnärer i projektet "Kaksi Suomea – Kasvaako eriarvoisuus?" (Två sidor av Finland – växer ojämlikheten?).

Projektet var en två år lång satsning där en arbetsgrupp med forskare, journalister, fotografer och fotokonstnärer jobbade kring samma tema, ojämlikhet. De hade ett gemensamt mål: att påverka samhället.

Och visst blev arbetsgruppens material en del av samhällsdebatten om ojämlikhet och fattigdom. Bland annat samarbetade forskarna

och journalisterna kring *Helsingin Sanomats* omfattande enkät om fattigdom som publicerades 2015. Forskarna **Maria Ohisalos** och **Tuomo Laihialas** doktorsavhandlingar om brödköer fick mycket uppmärksamhet och projektets frilansjournalister lyfte upp projektets teman i olika tidningsartiklar.

Enligt Koskinen fungerade samarbetet mellan forskarna och journalisterna bättre än samarbetet mellan forskarna och fotokonstnärerna. Forskarna hade tidigare samarbetat med journalister kring en utredning om ensamhet och hade en modell att följa. Däremot var samarbetet med fotokonstnärerna nytt.

Ida Pimenoff, fotokonstnär,

För att forskningen ska ha en inverkan måste medborgare, företag och beslutsfattare få kännedom om den

Minttu Jaakkola, forskningschef på Maj och Tor Nestlings stiftelse.

säger att det behövdes mycket tid att komma överens om vad som skulle göras eftersom det inte fanns någon färdig metod. Hon påpekar också att det är viktigt att man utreder begrepp.

"I början hade Saari en tanke om att vi skulle ta bilder av till exempel en 'typisk arbetarklasskvinna', kanske lite i den stil som fotografer brukade dokumentera samhället på 1960- och 1970-talen. Men det fanns en massa problem i den tanken", säger Pimenoff.

Ett var att definiera vem som hör till olika samhällsklasser och sedan utifrån utseendet försöka kategorisera människor.

"På pappret är det lätt att skapa grupper eller kategorier som grundar sig på statistik och enkätsvar. Men en fotograf som ska fota 'en arbetarklasskvinna' gör en myriad av val som inte har något att göra med den objektivitet forskningen strävar efter."

Pimenoff tror att fotografer och journalister har en annan relation till verkligheten än forskare som jobbar mest med stora mängder data och statistik.

"Det är lätt att tala om att man behöver bilder från vardagsrum men du kan ju inte gå hem till någon utan lov. För att göra det måste du känna människor och ju bättre du känner dem desto mer komplicerat är det att kategorisera."

Projektet utmynnade till slut i en fotoutställning där tio fotografer, bland dem också amatörer, dokumenterade sin vardag i nio månaders tid. Bilderna har i dag donerats till Finlands fotografiska museum.

TVÄRVETENSKAPLIGA forskningsprojekt och projekt där forskare samarbetar med aktörer utanför det vetenskapliga samfundet har blivit allt vanligare.

"Det är en internationell vetenskapspolitisk trend som är kopplad till forskningsfinansieringen. Typiskt för dessa projekt är att man försöker hitta en lösning på ett samhälleligt problem och det vanligaste är att samarbeta med företag", säger Koskinen.

Hon förhåller sig aningen kritiskt till upplägget och säger att

det kan bli ett problem om trenden blir för stark.

"Då inskränker det på den vetenskapliga friheten."

I Finland var Konestiftelsen den första som gick ut med ett brett budskap och en tydlig beställning på samarbete mellan forskare, journalister och konstnärer i samband med satsningen "Jakautuuko Suomi?" 2014–2015. Via satsningen delade stiftelsen ut 3,4 miljoner euro till 33 olika projekt i syfte att granska ojämlikheten i samhället.

"För många som finansierar interdisciplinärt är syftet att, ofta i snabb takt, lösa 'människlighetens stora problem'. Vi försöker skapa nya arbetsformer och förutsättningar för ett långsiktigt samarbete", säger stiftelsens vetenskapsdirektör **Kalle Korhonen**.

Hur väl projekten lyckats kan Korhonen inte säga än, frågan behöver utredas grundligt. Samtidigt fortsätter Konestiftelsen stödja liknande projekt.

"Vi skulle gärna se fler ansökningar, särskilt sådana där också journalisterna söker om finansiering för en lång tid, till och med flera år."

En annan stiftelse som uppmuntrar till samarbete mellan journalister, kommunikatörer och forskare är Maj och Tor Nestlings stiftelse. Stiftelsen, som fokuserar på miljöskydd, stödjer projekt som erbjuder lösningar på konkreta problem.

"Forskningsresultat i sig kan inte påverka samhället. För att forskningen ska ha en inverkan måste medborgare, företag och beslutsfattare få kännedom om den. Här spelar kommunikation en avgörande roll", säger stiftelsens forskningschef **Minttu Jaakkola**.

Hon hoppas att samarbete mellan forskare och kommunikatörer bidrar till att skapa en ny sorts forskare och mer popularisering av vetenskapen.

"Det kan vara mycket intressantare att följa med hur forskningen görs än att bara rapportera om resultatet", säger hon.

VAD SKA MAN då tänka på innan man som journalist slår sig ner med en forskare eller en tvärveten-

skaplig grupp och börjar författa en ansökan? Inkeri Koskinen har inget färdigt recept att erbjuda eftersom alla projekt har olika utgångspunkter, men vissa frågor är bra att ställa.

"Vem ska du samarbeta med och vilka är dina och deras motiv? Och så ska du förbereda sig på att det kommer att kräva mycket jobb och tid", säger hon.

Koskinen säger att en av de största fördelarna med dylika projekt är att de som medverkar får en mycket tydligare bild av vad de sysslar med när de tvingas motivera sina val och ifrågasätta sina arbetsmetoder. I bästa fall leder den här typen av samsarbetsprojekt till ny kunskap som kan ha stor samhällelig inverkan.

"Om samarbetet lyckas", poängterar Koskinen.

Och hur gick det då med professor Juho Saaris önskemål om bilder på människors vardagsrum? Även sådana bilder togs, men först efter att fotograferna utrustats med ett strikt bildmanuskript. Bilderna väntar ännu på analys.

"Det viktiga i vårt projekt var ändå bildworkshopen där vi fick människor att dokumentera sina egna liv. Det var ingen professionell fotograf som fotograferade 'hur de andra lever'. Människor fick definiera sig själva", säger Ida Pimenoff. ●

SKRIBENTEN INGICK 2015 OCH 2017 I EN ARBETSGRUPP MED FORSKARE OCH JOURNALISTER VILKA FICK STÖD AV KONESTIFTELSEN FÖR REPORTAGE I TIDNINGEN ISO NUMERO.

FORSKNINGSPROJEKT OM OJÄMLIKHET

● **Vad?** Kaksi Suomea – Kasvaako eriarvoisuus (Två sidor av Finland – växer ojämlikheten?), Samarbetsprojekt mellan sociologer, fotokonstnärer och journalister.

● **När?** Pågick 2015–2017.

● **Finansiering?** 146 500 euro, av Konestiftelsen.

● **Vem?** I konsortiet, som leddes av Östra Finlands universitet, ingick fem forskare, tre journalister, en fotokonstnär och en fotograf/forskare. Dessutom medverkade tio fotografer i en bildworkshop. Utställningen Känns det bekant? Bilder från en finländsk vardag visades på Finlands fotografiska museum våren 2018.

DAN LOLAX • dan.lolax@fabry.fi SKRIBENTEN ÄR SAMHÄLLSREDAKTÖR PÅ ÅBO UNDERRÄTTELSE.

När journalister fuskar

Fallet **Laura Huh-tasaari** fick mig att undra: Hur ofta förekommer plagiat bland journalister?

I svenska P1:s mediekritiska program *Medierna* diskuterades nyligen plagiatmisstankar mot kolumnisten **Linnéa Claeson**. En snabbkoll med kollegor på Twitter antyder att liknande diskussioner inte förs här.

Kanske är det för att mediekritiken i Finland lyser med sin frånvaro (som professor **Anu Koivunen** – som tipsade om Mediernas granskning – för tjänstfullt skrivit om, senast i en kolumn i *Suomen Kuvalehti* 11.5.)

Plagiat förekommer. Jag kan inte producera någon statistik för att backa upp påståendet, men tidspress och konkurrens är en grogrund för fusk.

Det handlar inte bara om klipp-och-klistra-journalistik utan också om att journalister ska "kredda" varandra när det är befogat.

Att inte kredda är inte som att plageria men båda är ett uttryck för respektlöshet gentemot kollegor och värv.

UTGÅNGSPUNKTEN är att när man använder material som någon annan publicerat så ska källan nämnas. Det är god journalistisk sed, slår Opinionsnämnden för massmedier fast.

Nämnden vill också att webbartiklar länkar till den ursprungliga källan, och att käl-

lans synlighet i artikeln motsvarar källans betydelse för artikeln.

(Det rimliga kravet om att länka fick en absurd vändning när tidningen *Nya Åland* drogs in för rätta för att ha länkat till publikationen *Long Play*. *Journalisten* 5/2018 skrev om fallet.)

”Om ens journalistiska stolthet hindrar en från att citera så ska den också hindra en från att plagiera.

Om artikeln inte innehåller egen information måste man hänvisa till källan direkt – till exempel i rubriken.

OM MAN JOBBAR som journalist så borde man kunna reglerna. Det liksom kommer med yrket.

Skälen till varför vi – och min avsikt är inte att peka ut enskilda utan att fundera kring ett problem som branschen dras med – trots allt bryter mot dem är flera.

Ibland är fallen svårtydda och man kan säkert ifrågasätta om regelbrott förekommit.

Klart är trots allt att plagiat förekommer inom journalistiken av samma skäl som det verkar ha förekommit i Huhtasa-

ris avhandling: någon har redan gjort jobbet.

DET ÄR ENKLARE för en journalist att plocka in ett färdigt skrivet stycke från en annan sajt, ändra några små ord och ge sken av att hen själv läst – till exempel – en 150 sidor lång dom från Högsta förvaltningsdomstolen som damp ner i mejlkorgen klockan halv fyra på fredag eftermiddag.

Att hänvisa till redaktionen som var först ute med domen skulle bara understryka journalistens icke-journalistiska ointresse, speciellt som hen har tillgång domen.

Därför gör hen något ännu mer icke-journalistiskt: hen plagierar.

Agerandet är riskfyllt. Den som plagierar ansvarar också för misstag som källan gjort.

Det är svårt att stå för andras misstag om man gett sken av att de är ens egna (och därmed inte misstag).

DET ÄR DUMT att agera så här. I slutändan, i detta obönhörliga nyhetsflöde, är det få läsare som fäster någon större uppmärksamhet vid om nyheten är en citatnyhet eller den egna redaktionens.

Jag säger inte att man ska nöja sig med citatnyheter. Att inte nöja sig innebär att ta sig tid och göra nyheten själv.

Om ens journalistiska stolthet hindrar en från att citera så ska den också hindra en från att plagiera.

ETT FALL FÖR HOVRÄTTEN?

Det kan bli en fortsättning på fallet där två tidigare journalister på *Nya Åland* åtalades och friades för ärekränkning (se *Journalisten* 5/2018). Det märkliga rättsfallet fick sin början när dåvarande *Nya Åland*-reportern **Annica Lindström** länkade sin webbartikel till en artikel i webbtidningen *Long Play*.

Lindström blev polisanmäld för ärekränkning trots att hennes artikel inte nämnde målsägandes namn, vilket *Long Play*-artikeln gjorde. Dåvarande chefredaktören **Jonas Bladh** medåtalades i egenskap av ansvarig utgivare.

Tingsrättsdomen kom i slutet av mars och var synnerligen entydig. Åtalet förkastades på alla punkter, liksom målsägandes skadeståndskrav på 62500 euro.

De båda journalisterna frikändes. Nu uppger åklagaren **Ina Johansson** att hon har lämnat in ett besvär till Ålands tingsrätt. Hon avvisar frågor om varför hon väljer att gå vidare med fallet och hänvisar till besvärsskriften som hon lämnat in till tingsrätten. Den handlingen blir offentlig om Åbo hovrätt väljer att ta fallet till behandling, vilket den ännu inte gjort vid denna tidnings pressläggning.

Johan Svenlin

SPT VILL ÄRVA FNB:S MINORITETSSTÖD

I *Journalisten* 12/2017 berättades om hur KSF Media och HSS Media räknat med att finansiera satsningen på SPT med hjälp av 400000 euro från undervisnings- och kulturministeriets minoritetsstöd. Ministeriet bekräftar att det i år kommit in fem ansökningar om minoritetsstöd, varav fyra representerar den finlandssvenska minoriteten och en den samiska.

Svensk Presstjänst Ab ansöker om 400 000 euro för produktion av nyheter och journalistiskt innehåll, ett motsvarande belopp som beviljats FNB tidigare år. Förlags AB Sydvästkusten, som bland annat ger ut *Åbo Underrättelser*, ansöker om 130 000 euro. Understödsföreningen för *Nya Östis* och Tigern rf ansöker vardera om samma belopp, 30 000 euro.

Johan Svenlin

Omalla asialla

MANU MARTTINEN, TEKSTI • ANNAKAISA JORMAINEN, KUVITUS

Journalistin aseman käyttäminen omaksi hyödyksi on noloa, vaikka kyse olisi vain ilmaisen pääsylipun saamisesta.

Moni toimittaja ottanut ammatinsa esiin tilanteissa, jossa on ajatellut saavansa siitä henkilökohtaista hyötyä.

Tyypillisiä ovat tilanteet, joissa toimittaja mankuu itselleen ilmaiseksi, sisäänpääsylippuja museoon tai keikalle tai vaatii parempaa palvelua vihjailemalla negatiivisella julkisuudella. Takavuosien tunteimmissa tapauksissa toimittajat kiilailivat yökerhojen jonojen ohi pressikortit heiluen.

”JSN:n tehtävä ei ole valvoa toimittajien käytöstä vaan hyvää journalistista tapaa.

JSN on antanut toimittajan asemaa koskevan pykälän rikkomisesta useita langettavia päätöksiä. Tapauksia on monenlaisia. Esimerkiksi *Me Naiset* julkaisi 2014 kiittävän kritiikin uudesta televisiosarjasta, mutta ei kertonut lukijoille, että arvion kirjoittanut toimittaja oli yksi sarjan käsikirjoittajista.

Helsingin Sanomien julkaisemassa blogikirjoituksessa keuhuttiin mainosmaisesti luksushotellia. Kirjoittajan ylistävät kommentit ja läheinen suhde hotellin pitäjään vaaransivat toimittajan ja julkaisijan riippumattomuuden ja ammattietiikan, JSN linjasi.

Journalistin ohjeessa numero 4 todetaan, ettei journalistin pidä käsitellä aiheita, joihin liittyy henkilökohtaisen hyötymisen mahdollisuus eikä vaatia tai vastaanottaa etuja, jotka voivat vaarantaa riippumattomuuden tai ammattietiikan.

JSN ANTOI 17. TOUKOKUUTA journalistin aseman väärinkäytöstä langettavan Yleisradiolle. Ylen toimittaja **Sanna Ukkola** oli työstään saamiensa kriittisten twiittien vuoksi yhteydessä yleisön edustajan työnantajaan. JSN:n mukaan toimittajalla oli vahingoittamistarke, kun hän toivoi, että asiasta keskusteltaisiin palautteen antajan työpaikalla.

Lisäksi hän leimasi Ylen julkaisemassa kolumnissa palautetta antaneen yleisön edustajan nettihäiriköksi.

”Tällainen toimintatapa on omiaan rajoittamaan sananvapautta, jota journalistien tulisi kaikin keinoin puolustaa”, JSN toteaa perusteluissaan.

Ukkola on saanut toimittajanuransa aikana vihapalautetta ja suoranaista nettikiusautusta enemmän kuin moni muu toimittaja. Tässä tapauksessa twiitit olivat kuitenkin vain kärjekkäitä ja satiirisia kommentteja.

JOURNALISTIN OHJE 4

Journalisti ei saa käyttää asemaansa väärin. Hänen ei pidä käsitellä aiheita, joihin liittyy henkilökohtaisen hyötymisen mahdollisuus eikä vaatia tai vastaanottaa etuja, jotka voivat vaarantaa riippumattomuuden tai ammattietiikan.

JSN TEKİ HYVÄN RATKAISUN antaessaan Ylelle langettavan päätöksen. Toimittajan täytyy kestää kriittistä palautetta, vaikka palautteen vyöryessä miten korkeaisi. Toimittajan täytyy olla vähän yli-ihminen: pysyä tyynenä ja asiallisena, vaikka yleisöltä tuleva palaute olisi täysin luokatonta.

JSN:n päätöksen perusteluissa on yksi poikkeuksellinen kohta: ”Toimittajan epäasiallinen yhteydenotto ei kuitenkaan ollut Ylen vastuulla eikä sitä voinut tulkita *Journalistin ohjeiden* näkökulmasta.”

Työnantaja ei ole vastuussa siitä, mitä toimittaja tekee vapaa-ajallaan, eikä JSN:n tehtävä ole valvoa toimittajien käytöstä vaan hyvää journalistista tapaa. Perussopimuksen mukaan neuvosto voi käsitellä myös journalistien menettelyä tietojen hankinnan yhteydessä.

Neuvosto paheksuu perusteluissaan myös Ukkolan käytöstä, vaikka langettava tulikin Ukkolan kolumnin julkaisusta.

Ironista tapauksessa on se, että jos Ukkola ei olisi kirjoittanut asiasta kolumnia, JSN ei olisi voinut käsitellä asiaa lainkaan.

Vaikka langettava päätös kirpaisekin julkaisijaa ja toimittajaa, on alalle eduksi, että sitä on käsitelty laajasti julkisuudessa.

Siitä meidän kaikkien on syytä ottaa opiksi ainakin muistamalla yksinkertainen työnjako: julkaisija vastaa siitä, mitä julkaistaan, mutta omaan käyttökseen voi vaikuttaa vain itse. ●

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI KÄSITTELEE JOURNALISTIN OHJEITA, JOTKA OVAT AJANKOHTAISIA TAI MUUTEN KIINNOSTAVIA.

anna hyvän kiertää

JUSSI KONTTINEN, 44

● Helsingin Sanomien sunnuntaisivujen toimittaja.

● Vuodet 2016–2018 Jakutiassa Itä-Siperiassa. Kirjoittaa kirjaa Uralin takaisesta Venäjästä.

● Aikaisemmin työskennellyt 2002–2008 Helsingin Sanomien vakituksena avustajana Pietarissa. Asunut, työskennellyt ja opiskellut Venäjällä ja Ukrainassa kymmenen vuotta.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIAANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIENTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

Asennemuutto. Jussi Konttinen on palaamassa kirjoitusvapaaltaan Siperiasta Suomeen. ”Venäjä antaa paljon aihetta kirjoittaa kriittisesti, ja välillä kritiikki uppoaa Suomessa liiankin otolliseen maaperään. Hyvä kysymys on, ollaanko valmiita kirjoittamaan yhtä kriittisesti Suomesta. Pitää yrittää olla täällä yhtä tinkimätön kuin siellä.”

ARJA PAANASEN VALINTA

Ilta-Sanomien erikoistoimittaja **Arja Paananen** valitsi esiteltäväksi toimittaja **Jussi Konttisen** 25. maaliskuuta *Helsingin Sanomissa* julkaistun jutun siperialaiselta äänestyspaikalta:

”Konttinen tekee nautittavan tarkkaa hidasta journalismia Venäjältä. Hänen jutuissaan on aina inhimillinen ja hieman humoristinen ote, vaikka aiheet olisivatkin vakavia. Hän on nykyajan suomalainen tutkimusmatkailija.

Konttinen kaivautuu jutuissaan syvemmälle kuin mihin päivänpäällinen Venäjä-uutisointi antaa mahdollisuuden. Maaliskuun presidentinvaaleissa hän vietti koko päivän jamalalaisen öljykaupungin äänestyspaikalla ja havainnollisti, kuinka vilppi tehdään takamailla. Konttisen fanit odottavat jo Siperia-kirjaa.”

Jalkautumisen jälkeen

NINA ERHO, TEKSTI • RIITTA SUPPERI, KUVA

”Olen tehnyt Siperiassa kirjaa ja silloin tällöin juttuja, mutta en juuri politiikasta, koska en ole uutistoimittaja eikä siellä ole samanlaista kovaa politiikkaa kuin Moskovassa. Venäjän presidentinvaaleista halusin kirjoittaa, koska niissä valta sinetöitiin taas kuudeksi vuodeksi”, sanoo *Helsingin Sanomien* toimittaja **Jussi Konttinen** maaliskuisesta jutustaan siperialaiselta äänestyspaikalta.

”Sain idean juttuun Reutersilta, joka jalkautui duuman vaaleissa 2016 kolmelle satunnaisesti valitulle äänestyspaikalle. Kävi niin, että niillä myös virallinen äänestysaktiivisuus oli paljon pienempi kuin muilla samalla alueella, eli journalismilla näytti olevan vaikutusta.

Itse vietin kolmetoista tuntia äänestyspaikan tuulikaapissa. Laskelmani erosivat virallisista sekä äänestysprosentin että -tuloksen osalta. Jos kaikki Venäjällä vaaleja seuraavat ulkomaiset toimittajat jalkautuisivat näin, saisimme mittavaa dataa siitä, miten vaalitulokset missäkin hoidetaan.

Olin varautunut juttuni kiistämiseen Venäjällä, mutta se onkin vaiettu. Valtiolliseen mediakorporaatioon kuuluva inosmi.ru-saitti on kääntänyt ja julkaissut kaikki muut kirjoitukseni Siperiasta mutta ei vaalijuttua. Yhtäältä kääntäminen on varkaita, jonka vuoksi olen tahtomattani myös venäläisessä mediassa töissä. Toisaalta jutuilleni on syntynyt kokonaan toinen, iso yleisö, mikä on imartelevaa. Minua on myös haastateltu venäläiseen mediaan, toisinaan kyllä kysymättä minulta mitään.

Venäjän reaktioita juttuihin ei voi pelätä, muutoin tätä työtä ei voi tehdä, ja paikallisten riippumattomuuteen pyrkivien toimittajien olosuhteet ovat vaikeammat. Yleensä työtäni ei ole häiritty, mutta maaliskuussa en päässytkään sovitusti venäläisten tutkijoiden mukana arktiselle alueelle, mikä ilmoitettiin lähtöpäivänä.

Virkamiesten haastattelu on vaikeaa, minkä vuoksi jutuissa puhuvat muut. Moni haastateltava vitsailee Suomelle vakoilemisesta. Viime aikoina useampi on kysynyt myös, etten kai ole Venäjän turvallisuuspalvelun värväämä.”

Pyrstö ja nokka populismissa

Poliittisia dinosauruksia tuoreempi kasvo ja kärjekkäät kommentit ovat toimittajalle herkkua. Siihen tarttuva voi kuitenkin tulla suoneeksi palstatilaa esimerkiksi rasismin kanssa flirttailleille näkemyksille, joiden leviämistä ei halua edistää.

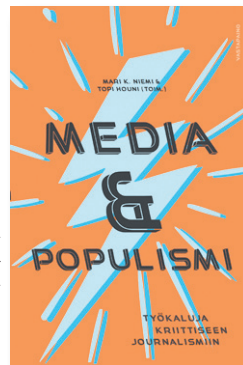
Toisaalta populistisista täkyistä ei voi täysin vaietakaan, koska hiljaisuus on hyväksyntää. Yhteiskuntarauhaa ei liiemmin edistä se, etteivät niiden asiat, joiden puolestapuhujiksi populistit asettuvat, nouse esiin misään. Jos toimittaja haluaa olla aktiivisesti eri mieltä, mutta unohtaa kertoa sen avoimesti tai perustella mielipiteensä, hänen työnsä on helppo kyseenalaistaa.

Näiden ongelmien ehkäisemiseen ja ratkomiseen tarjoaa apuaan **Mari K. Niemen** ja **Topi Hounin** toimittama artikkelikokoelma *Media & populismi*. Tutkimustiedon lisäksi kirjasta löytyvät huoneentaulut, joiden avulla populistipuolueisiin ja muuttoliikkeeseen liittyviä journalistisia valintojaan voi miettiä.

Tätä kirjoittaessa, kun Ylen tekemää työtömän **Anna-Maija Tikkasen** ja kansanedustaja **Susanna Kosken** (kok.) kohtauttamista päivitellään oikeissa ja virtuaalisissa kahvipöydissä, erityisen ajankohtaiselta tuntuu **Mikko Hautakankaan** ja **Laura Ahvan** artikkeli sovittelujournalismista. ”Sovittelu ei siis tarkoita konsensuskeen pyrkivää hymistelyä”, siinä sanotaan.

Nina Erho

MARI K. NIEMI JA
TOPI HOUNI: MEDIA &
POPULISMI. TYÖKALUJA
KRIITTISEEN
JOURNALISMIIN.
VASTAPAINO.

Lasten ja nuorten mediakasvatus ei voi olla sitä, että kouluissa mollataan nykyajan journalistieja tai veistellään herkkuluuvitset. Media-alan on itse perusteltava roolinsa, selitettävä valintojaan ja avattava tuotantojensa ja digitaalisten palveluidensa rakenteet yleisön tarkasteltaviksi.

Toimittaja ja mediakasvatuksen asiantuntija
Maija Puska Voimassa 11. toukokuuta

Jos mediataloilta kysytään, Suomessa ei tarvita journalismia journalismista. Kiitos vaan kysymästä, mutta ei kiitos: toimintamme ei kaipa kiihkeää seuranta ja tutkivaa katsetta, eikä yleisöjä kiinnostaa. Jos heillä on huomautettavaa, valittakoot Julkisen sanan neuvoston. Ja jos taas alalla on asiaa, Päätoimittajien yhdistys tai JSN laatii tiedotteen.

Professori Anu Koivunen
Suomen Kuvalehdessä 11. toukokuuta

Mediakriittiseksi puettujen puheen-
vuorojen joukossa on paljon niin
täsmäiskuja kuin hajaräiskintääkin, joiden motiivit ovat aivan
muualla kuin journalismin laadun-
valvonnassa. Median kuuluu olla
tässä keskustelussa mukana, koska
sitä käydään joka tapauksessa.
Monien aiheiden ja juttujen koh-
dalla jälkipyykki on osa journalis-
tista työprosessia.

Päätoimittaja Antero Mukka Helsingin
Sanomissa 20. toukokuuta

Pulma on siinä, että vastuullisuus
tai laadukkuus eivät automaattisesti
tee journalismista sisällöllisesti
kiinnostavaa. Turha, sysipaska
journalismi voi olla täydellisen
vastuullista ja laadukasta: vastuul-
lisuus ja laatu liittyvät uutisoin-
nissa kerrottujen asioiden totuu-
dellisuuteen ja siihen, millä tavoin
asiat esitetään, eivät siihen, mitä
asioita lukijalle kerrotaan.

Päätoimittaja Paavo J. Heinonen
Kaltiossa 16. toukokuuta

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Vaikea setämies

Setämies-sanaan törmää tätä nykyä aiempaa useammin. Sosiaalisen median aineistosta tekemieni havaintojen perusteella setämies on yleistynyt erityisesti keskustelupalstoilla.

Tiedotteissa, kolumneissa ja uutisissa sana on edelleen harvinainen. Setämies ei ole vielä saanut paikkaa suomen yleiskielessä. Setämiestä ei ole otettu suomen yleiskieltä kuvaavaan sanakirjaan.

Sosiaalisessa mediassa setämies-sanaa käytetään tyypillisesti sellaisissa yhteyksissä, joissa puhutaan sukupuolesta, iästä ja ulkonäöstä sekä seksistä tai seksuaalisuudesta. Näissä teksteissä käytetään yleisesti kielteisiä tunteita ilmaisevia ja muuten negatiivisesti arvottavia adjektiiveja.

Somen setämies on vähintäänkin urpo valanhaalija. Usein idiootti miessellittäjä. Välillä pervo käppäukko.

Setämies-sanaa käytetään somessa ajoittain siten, että sen avulla pyritään purkamaan perinteisiä sukupuoliin liittyviä rooleja ja muita sukupuolittavia merkityksiä. Käyttö on osin ironistakin.

Jonkinlaiseen setämies-sanan kriittiseen tarkasteluun ja tasa-arvon edistämiseen ilmeisesti pyrittiin myös Ylen 9. toukokuuta julkaisemassa nettiuutisessa *Kuinka pärjätä setämiehen kanssa työpaikalla?* Näissä pyynnöissä epäonnistuttiin.

Monen oli vaikea nähdä, millaista tasa-arvoa tällaisella nimeämisellä ja asenteella edistetään. Teksti oli omiaan pönkittämään oletuksia kahdesta sukupuolesta sekä työpaikan ”tärkeistä herroista” ja ”mahtailevista vanhemmista miehistä”.

Tekstissä esitellään asiantuntijana ”setäkuis-
kaaja”. Sellaisesta puhuminen vie ajatukset suorastaan hurjille urille. Tiedämme koira- ja hevoskuiskaajat, mutta onko hankala setämieskin eläin?

uusiin tehtäviin

KUKA?

Martta Kallionpää, 25, aloittaa syksyllä Journalistiliiton uudessa opiskelijälähettilään työssä. Hän opiskelee viestintää Helsingin yliopistossa ja on opiskellut myös Haaga-Heliassa. Kallionpää on työskennellyt Ylen Lasten ja nuorten toimituksessa sekä vapaana toimittajana. Tulevan kesän hän työskentelee A-studiossa.

Liittolaiseksi kouluihin

Miksi halusit opiskelijälähettilääksi?

Opiskelijat ja liitto voisivat hyötyä toisistaan, mutta liitto ei ehkä oikein tiedä, miten saavuttaa opiskelijat. Opiskelijoille tulee harvoin mieleen, että yksinäiseen puurtamiseen voisi saada tukea ammattiliitosta.

Miten opiskelijat tavoitettaisiin paremmin?

Opiskelijoiden omat järjestöt ajavat heidän asiaansa juuri opiskelijoina, jolloin ei välttämättä kaivata ammattiliittoa. Ehkä työhön siirtymiseen liittyvät palvelut toimitivat, esimerkiksi CV-pajat tai verkostoitumistilaisuudet työnantajien kanssa.

Mitä aiot uudessa työssäsi ensimmäiseksi tehdä?

Keskustella työnantajan kanssa, mitä pestiltä halutaan. Opiskelijajäsenten hankintaa totta kai, mutta toivon, että liitto haluaisi myös enemmän tietoa siitä, mitä opiskelijat haluavat.

Miksi itse liityit liittoon?

Tein alan töitä jo ennen kuin aloitin Haaga-Heliassa, mutta kuulin liitosta vasta siellä ainejärjestön kautta. Ensimmäisen opiskeluvuoden

ilmainen jäsenyys painaa paljon tilanteessa, jossa ei akuutisti tarvitse liitolta mitään, mutta se kuulostaa kiinnostavalta.

Miksi olet pysynyt jäsenenä?

Freetöissä on hyötyä Media-kunnasta. Jos tapahtuu jotain huonoa, liitolta voi saada apua. Koulutuksista saa kokeetusta journalismin käytäntöihin, vaikka viestinnän opintoni ovat teoriapainotteisia.

”Työkokemus auttaa miettimään opintojen jälkeistä suuntaa.”

Mitä olisit toivonut liitolta enemmän?

Opiskelijoiden edunvalvontaan ja koulutuspolitiikkaan liittyviä ulostuloja.

Mitkä ovat vahvuutesi uudessa työssä?

Olen opiskellut ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa,

journalismia ja viestintää. Vaikka opiskelen Helsingissä, olen kotoisin Tampereelta ja suku on vielä pohjoisemmassa. Tiedän siis, että muuallakin on media-alaa.

Mikä tulee olemaan vaikeaa?

Alalla on monta koulua, joissa opiskellaan eri näkökulmista. Jos täytyy muodostaa yksi ”opiskelijoiden ääni”, miten olla reilu ja todenmukainen?

Miksi halusit journalistiksi?

Aloitin Ylessä, kun työmahdollisuus ja ajatus välivuodesta opiskelussa kohtasivat. Työssä huomasin tykkääväni alasta erittäin paljon. Journalismin perusperiaatteet ovat ihailtavia ja sellaisia, joihin kannattaa pyrkiä.

Miten yhdistät työn ja opinnot?

En ota liikaa painetta tavoiteajassa valmistumisesta. Työkokemus auttaa miettimään opintojen jälkeistä suuntaa.

Mitä teet vapaa-aikana?

Harrastan astangajoogaa ja seinäkiipeilyä ja toivon jatkuvasti, että niille olisi enemmän aikaa.

Nina Erho

SATTUU TAPAHTUU

Obeesi koira Raamatussa

Lapualla on Raamattu. Syysaamuna keikalle ajaessa maistelin taajaman nimeä, kun keskellä tietä seisoivat koiravaivaisen oloisena. Käänteli päätään puolelta toiselle.

Nousin autosta ja lähestyin koiraa. Kaihista harmaat silmät katsoivat kohti, mitään näkemättä. Kylmät väreet menivät selkäpiitä pitkin, niin hienolta näytti. ”Oletpa lihava, vanha ja sokea.” Korjasin: ”Anteeksi: obeesi, ikääntynyt ja näkövamma.”

Kuono tarkisti tulijan hyväksyvästi.

Siinä oltiin keskellä tietä, mitään ei näkynyt paitsi Etelä-Pohjanmaata. Keikalle pitäisi mennä, mutta ei koiraa voi tielle jättää. Otettava kyytiin. Soitto ja ilmoitus myöhästymisestä, ja jatkoin menosuuntaan.

Lähimmälle talolle oli pari kilometriä. Esitin rouvalle asiani. Sain kauhistuneen katseen osakseni, en muuta. Naapurissa oltiin empaattisempia, ja koira sai sentään vettä.

Kolmannella tärppäsi. Kaksi autoa korjaa ikämiestä mietti hiljaisina ja toinen tuumasi lopulta: ”Eikö Maalaisilla ollut sokea koira.”

Soitto rouva Maalaiselle, jolla on kuulemma sokea koira, nyt tyttärellä hoidossa. Tytär asuu melkein 15 kilometrin päässä. Miten se koira täällä, missä tytär, ettei vaan olisi sattunut mitään.

Selvisi lopulta, että sokea koira oli lähtenyt tyttären ja pienten lasten seuraksi sienimetsään ja kadonnut heti omille teilleen. Pääsin pälkähästä ja jätin koiran mersumiesten huomaan.

En lopulta ollut pahasti myöhässä, mutta röhönauraut sain: yrittäjäkaksikko ihmetteli kovasti kuvaajaa, joka keksii tarinan Raamatun lihavasta sokeasta koirasta pommiin nukkumiselleen.

Petteri Kivimäki

KIRJOITTAJA ON JYVÄSKYLÄINEN FREELANCEVALOKUVAAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Myös positiivista. Lapin Kansan saame-tuottaja Outi Paadar hämmästy use-in, mitkä saamelaisaiheet nousevat suomen-kielisiin otsikoihin. ”Ymmärrän, että negatiiviset asiat korostuvat, mutta saamelaisalueilla tapahtuu paljon positiivis-ta. Esimerkiksi Inarin kirkonkylä on kas-vukeskus, jossa työpaikat lisääntyvät.”

Saameksi kirjoittaminen vapauttaa

MINTTU-MAARIA PARTANEN, TEKSTI • JOUNI PORSANGER, KUVA

Outi Paadar varmistaa, että saamelaisten ääni kuuluu pohjoisessa. ”Olisi hienoa, jos Kalevassakin näkyisi saamenkielisiä uutisia.”

” Ei missään nimessä *Lapin Kansaan*, ennemmin *Kalevaan* tai *Hesariin*”, saamelaiset sanoivat.

Vuonna 2012 Outi Paadar edisti saamelaisyhdistyksessä sitä, että opetus- ja kulttuuriministeriön vähemmistökielten lehdistötuki myönnettiin saamenkielisellet toimittajalle. Saamelaisten suhteet *Lapin Kansaan* olivat tulehtuneet,

joten he eivät halunneet pestiä aluksi lehteen.

”Saamelaisista heidän ääntään ei kuultu esimerkiksi metsä uutisoinnissa”, Paadar sanoo.

Vuonna 2016 Paadar päätyi itse ministeriön tukemaan tehtävään. Hän vastaa kaikesta: on toimittaja, valokuvaaja, tuottaja ja uutispäällikkö. Lehden *Sagat*-nettisivuille juttuja ilmestyy pari viikossa, printtilehteen viikoittain. Jutuissa on suomenkielinen tiivistelmä, mutta muuten ne ovat pohjoissaameksi. Saameksi kirjoittamisen hän kokee vapauttavana.

”Minun ei tarvitse toimia kulttuuritulkkinä valtaväestölle. Olen

kasvanut saamen kulttuuriin, joten en edes osaisi sitä tehdä kovin hyvin.”

Paadar ei saa juuri palautetta saamenkielisistä jutuistaan, mutta suomenkieliset uutiset aiheuttavat kipakkaakin palautetta esimerkiksi porojen petokorvauksista.

PAADAR SEURAA saamelaisuutisia Ruotsista, Norjasta ja Suomesta. Kerran kuussa hän matkustaa Rovaniemeltä juttukeikalle Inariin tai Utsjoelle. Toive olisi muuttaa Inarin kirkonkylälle, mutta sieltä on mahdotonta saada asuntoa.

”Harmittaa, että luovuin Inarin asunnostani. Kuvien saamista hel-

pottaisi, jos asuisin lähempänä saamelaisalueita.”

Aiheista ei ole pulaa, sillä saamelaisalueilla tehdään metsähakkuita ja saamelaiskäräjälaki uudistuu. Kulttuuritapahtumia on saamelaisen määrään nähden uskomattoman paljon.

”Kun tulen lomalta töihin, aiheita on kasautunut niin paljon, etten tiedä, mistä aloittaa.”

Kaleva osti *Lapin Kansan* Alma Medialta tänä vuonna, mikä johti toimituksen yt-neuvotteluihin. Muutoksia työhönsä Paadar ei ole vielä havainnut.

”Olisi hienoa, jos *Kalevassakin* näkyisi saamenkielisiä uutisia.” ●

kolumni

Nuorille, ei nuorista

Päätoimittamaani *Improbaturin* tulee silloin tällöin juttuideoita, joissa voi olla todella kiinnostava aihe, mutta joiden näkökulma ei sellaisenaan istu lukiolaisille suunnattuun lehteen. Näissä ideoissa kyllä käsitellään lukiolaisten tai yleisemmin nuorten elämää – mutta puhutellaan jotakuta ihan muuta.

Monissa muissa lehdissä näkee paljonkin tällaisia juttuja. Milloin käsitellään muutoksia lukioissa ja ammattikouluissa, milloin ihmetellään parikymppisten vähäistä äänestysaktiivisuutta. Puhutaan nuorista, mutta ei nuorille.

On hyvä, että nuoria koskevat asiat pääsevät esille. Vielä parempi olisi, jos juttuja suunnattaisiin

ANNA-SOFIA NIEMINEN sohvi.nieminen@gmail.com KIRJOITTAJA ON IMPROBATURIN PÄÄTOIMITTAJA JA VAPAA TOIMITTAJA.

”En tarkoita, että pitäisi tubettaa ja snäpätä, vaan ihan vain kohdistaa juttuja nuorille.

enemmän heille itselleen.

Media-alalla pohditaan jatkuvasti, miten nuoria saataisiin tilaajiksi ja lukijoiksi. Minua ei oikeastaan kummastuta, jos nuori ei kiinnostu vaikkapa alueensa maakuntalehdestä. Jos tuntuu, että lehdessä puhutaan enimmäkseen vähän ohi itsestäni, miksi tilaisin lehden?

Toki esimerkiksi maakuntalehtien on tarkoitus puhutella koko

alueensa väkeä eikä pelkästään tiettyä sukupolvea. Mutta kun iso osa jutuista on selkeästi suunnattu vaikkapa työssäkäyville tai perheenäideille, yhtä lailla juttuja voisi suunnata enemmän toisen asteen opiskelijoille tai parikymppisille.

En tarkoita, että pitäisi tubettaa ja snäpätä, vaan ihan vain kohdistaa juttuja nuorille.

Yksinkertaisimmillaan toimittaja voisi pysähtyä miettimään, mikä käsiteltävässä aiheessa on nuorelle oleellista. Entä kenen haastattelun nuori voisi haluta lukea aiheesta? Millaiset perustiedot nuorella todennäköisesti on aiheesta? Millainen näkökulma voisi herättää nuoren kiinnostuksen?

Eikä kaikkien nuorille suunnattujen juttujen tarvitse kertoa riparia, lukiosta, armeijasta tai muista perinteisistä nuorten aiheista. Ihan yhtä lailla on tärkeää kertoa vaaleista tai sote-uudistuksesta. Millaisia juttuja voisi kirjoittaa, jotta parikymppiset kiinnostuisivat vaaleista? Mitä nuorten kannattaisi tietää sote-uudistuksesta?

Uskon, että perinteiselle, nuorille suunnatulle journalismille on kysyntää. Viime *Journalistissa* kerrottiin juuri, että jopa *Demin* printti on nuorelle yleisölle hyvin tärkeä. *Improbaturin* lukijatutkimuksissa printti nousee kirkkaasti ykköseksi.

Hämeen Sanomat -konserni on vakavarainen 139-vuotias hämeenlinnalainen mediatulo. Julkaisemme Hämeen Sanomat ja Forssan Lehti -nimisiä 7-päiväisiä sanomalehtiä ja Hämeenlinnan Kaupunkiuutiset ja Seutu-Sanomatsanomalehtiä.

Hämeen Sanomat hakee pitkäaikaiseen määräaikaiseen työsuhteeseen

Urheilutoimittajaa

Näet tulosten taakse, etsit ihmisen urheilu-uutisen takaa, ideoit raikaa ja kirjoitat juttuja sujuvasti. Ymmärrät myös syvällisesti verkon ja printin vaatimukset sekä olet lukijan asialla.

Lähetä hakemuksesi juttunäytteineen urheilutoimituksen esimiehelle, samuel.savolainen@hameensanomat.fi viimeistään 8.6 mennessä.

Lisätiedot: toimituspäällikkö Mikko Soini, 044 9717383 tai mikko.soini@hameensanomat.fi

HÄMEEN SANOMAT

Helsingin yliopisto on yksi maailman parhaista monitieteisistä tutkimusyliopistoista. Siksi yliopiston julkaisemalla Yliopisto-lehdellä on paljon painavaa kerrottavaa tutkimustuloksista ja tutkijoiden ajankohtaisista ajatuksista. Haemme nyt viestintä- ja yhteiskuntasuhteet -yksikköön

TOIMITTAJAA

YLIOPISTO-LEHTEN VANHEMPAINVAPAAN AJAKSI 1.8.2018–31.3.2019.

Etsimämme toimittaja on kiinnostunut ympäröivästä maailmasta ja sen rationaalista selittämisestä. Hän ymmärtää taustatöiden, näkökulman valinnan ja hyvän kielen päälle sekä osaa kääntää tieteellisen ilmaisun kiinnostavaksi jutuksi. Toimittaja työskentelee kuusihiukisessa toimituksessa.

Jätä hakemuksesi kahden juttunäytteen ja ansioluettelon kera Helsingin yliopiston rekrytointijärjestelmän kautta viimeistään 6.6.2018.

LISÄTIETOJA: päätoimittaja Marja Pemberton, marja.pemberton@helsinki.fi tai 050 319 9289 kello 12–14 ma 28.5. ja ti 29.5.

LUE LISÄÄ JA JÄTÄ HAKEMUS: helsinki.fi/fi/yliopisto/toihin-yliopistoon

TUTUSTU YLIOPISTO-LEHTEN: helsinki.fi/yliopisto-lehti

HELSINGIN YLIOPISTO

Monipuolinen urheilumies

Urheilutoimittaja **Markku "Huuki" Huuhtanen** kuoli 21. maaliskuuta Ylivieskassa. Hän oli syntynyt 25. joulukuuta 1944 Tampereella.

Kalevan ja Kalajokilaakson urheiluavustajana toiminut Huuhtanen vakinaistettiin vuonna 1984 Kalajokilaakson urheilutoimittajaksi. Vierumäen urheiluopistosta valmistunut Huuhtanen oli tullut Ylivieskaan Ylivieskan Kuulan toiminnanjohtajaksi, ja ehti toimia myös liikunnanopettajana.

Huuhtanen piti tärkeänä, että kaikki voisivat voimaantua liikunnasta. Kalajokilaakson silloisen päätoimittajan **Ilmari Luhl-taselan** myötävaikutuksella Huuhtanen ideoi Kalajokilaakson iltarastit.

Huuhtanen oli intohimoinen urheilija. Hän pelasi ja kilpaili useissa lajeissa ja osallistui urheiluelämään myös päättä-

jänä ja valmentajana. Vuonna 2001 opetusministeriö ja Suomen Liikunnan ja Urheilun ry palkitsivat hänet liikunnan tasa-arvotyön Piikkareilla.

Keski-Pohjanmaan Journalistien jäsenenä Huuhtanen osallistui Vappu-Ankan talkoisiin.

Tärkeintä maailmassa Huuhtaselle olivat hänen kolme lastaan, joiden yksinhuoltaja hän oli. Enimmäkseen iltaisin ja viikonloppuisin työskennellyt isä nipisti heille aina aikaa jostain.

Kaisa Hietala

KIRJOITTAJA ON MARKKU HUUHTASEN YSTÄVÄ JA TOIMITTAJA.

Humaani humoristi

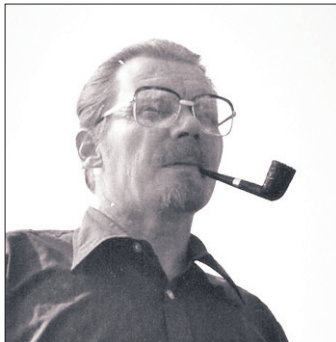
Poliittinen pilapiirtäjä **Ilmari Nykänen**, nimimerkki Ilmari, kuoli 22. huhtikuuta. Hän oli syntynyt 28. toukokuuta 1930 Karhulassa.

Ilmari aloitti pilapiirtäjänä SKDL:n äänenkannattaja *Vapaa Sana* -lehdessä 1953. Hänen uransa merkittävin jakso ajoittuu vuosiin 1957–1993 *Kansan Uutisten* pilapiirtäjänä. Sen jälkeen Ilmarin pilapiirroksia julkaistiin vielä *Rakentaja*-lehdessä ja tilaustöinä muuallakin.

Ilmari oli arvostettu piirtäjä, joka otti kantaa poliittiseen keskusteluun. Hän oli aina työläisen puolella ja antoi huutia kapitalistien aivoituksille.

Ilmaria on verrattu *Helsingin Sanomien* **Kari Suomalaiseen**. Monen mielestä hän päihitti humaanilla huumorillaan välillä ilkeänkin Karin.

Arvomaailmaltaan Ilmari oli vasemmistolainen, vaikei-

hän koskaan poliittisesti sitoutunutkaan. Piirroksissaan hän otti kantaa myös SKP:n sisäisiin riitoihin. Tietääkseni ainakin pari kertaa suorasukainen piirros jäi päätoimittajan pöytälaatikkoon. Ilmarilla oli tapana tuoda päivän piirros aamulla toimitussihteerille, joka kiikutti sen päätoimittajalle.

Sähköasentajaksi opiskellut Nykänen oli taitava käsistään. Hän rakensi veneitä ja harrasti autojen korjausta.

Jouko Joentausta

KIRJOITTAJA ON KANSAN UUTISTEN ENTINEN PÄÄTOIMITTAJA.

Suuri ääni on vaiennut

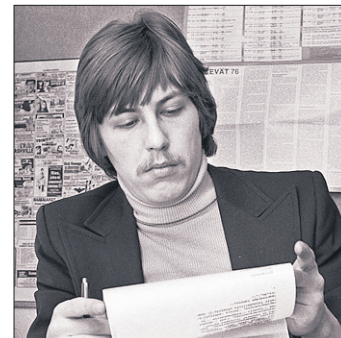
Toimittaja, uutispäällikkö, ääni. **Aimo Nikulainen** kuoli 5. huhtikuuta Helsingissä pitkän sairauden uuvuttamana. Hän oli syntynyt 6. heinäkuuta 1949 Jyväskylässä.

Nikulainen eli radiosta ja radio eli hänen äänestään. Hän oli Ylen Radiouutisten pitkäaikaisimpia uutisankkureita. Hän osasi puhua parhaat kuvat. Monet muistavat yhä, miten Nikulainen kuvaili Rissalan lento-onnettomuuspaikkaa tai hiljenevää Tamminiemeä Kekkonen kuoleman jälkeen.

Ilmaisunsa opettelu Nikulainen aloitti jo teiniateatterista Jyväskylässä. Radioaalloilla hän esiintyi vuodesta 1966. Sen jälkeen kaikki tunsivat Aiskin tupakankarhean äänen:

"Tässä Ylen Radiouutisten *Päivän Peili*, toimittajana Aimo Nikulainen".

Aimo oli tinkimätön, kova-

päinen formulakisoja ja luontoa pörröeläimineen rakastava uutismies. Hän ei sietänyt keskinkertaisuutta. Hän seurasi maailmaa, etenkin Lähi-idän tapahtumia herpaantumattomasti. Rakkaus Turkkiin, Egyptiin ja lämpimään aurinkoon näkyi tikkiliiviä myöten kaikessa.

Useimmat näkivät Aiskista vain työpuolen. Ne harvat, jotka hänet tunsivat, tiesivät hänen olevan syvälinen ajattelija ja aina valmis auttamaan.

Janne Mällinen

KIRJOITTAJA ON AIMO NIKULAISEN TYÖTOVERI JA YSTÄVÄ.

Rötösherrajahdist median rakenteisiin

Toimittaja ja tietokirjailija **Heikki Saari** kuoli Lahdessa 15. huhtikuuta. Hän oli syntynyt 19. syyskuuta 1955 Korttejärvenjällä.

Saari aloitti uransa *Vaasa*-lehdessä. Uutisrutiinit opetti STT. *Ilta-Sanomissa* hän toimi 15 vuotta. Työkaverit **Jari Tervo** ja **Timo Kilpi** kutsuivat hallintotieteen kandidaatin tutkinnon suorittanutta Heikkiä piruillen "maisteri Saareksi". Rikostoimittajavuotensa IS:ssä Saari kuvasi "ankarana, mutta ei kovin onnistuneena rötösherrajahtina".

Seuran toimittaja Saaresta tuli 2002, pääalueena politiikka. Eduskunnan vahtimestarit muistivat kohdatessa lohkaista sloganin "*Seura*, siinä se on!"

Kirjat olivat intohimo. Haave toteutui, kun hän jätti vakityöt.

Oikeudenmukaisuus oli Saarelle itseisarvo, lehtityön pinnallistumista hän vierasti. Toi-

nen puoli oli pedanttinen pyrkimys virheettömyyteen tekstiin. Heikin mielestä ihminen oppii, kun haluaa. Kun hänen piti lainata ystävältään suksiboksia, hän ostikin tältä purjeveneeseen – mies, joka ei koskaan ollut astunut purjeveneeseen.

Saari kirjoitti neljä kirjaa, muun muassa iltapäivälehdistä. Väitöstutkimuksessaan hän selvitti median rakenteellisia muutoksia. Työ oli lähes valmis, mutta kuolema tuli väliin.

Veli-Matti Jusi

KIRJOITTAJA ON HEIKKI SAAREN YSTÄVÄ JA TYÖTOVERI.

Kiirettä pitää. Marjaana Varmavuori haluaa toimia ay-liikkeessä, vaikka elää pahimpia ruuhkavuosia. ”Ei minun olisi järkeä tehdä toimittajan työtäkään, jollei median toimintaedellytyksistä huolehdita.”

Kiiireinen äänitorvi

MARJA HONKONEN, TEKSTI • SUSAN JUNNOLA, KUVA

HSJ:stä tuli enemmän kuin osiensa summa, sanoo puheenjohtaja Marjaana Varmavuori. Uusia yhdistysfuusioita ei ole juuri näköpiirissä.

Kun Suomen Aikakauslehdentoimittajain liitto ja Helsingin Sanomalehtimiesyhdistys marraskuussa 2016 panivat hynttyyt yhteen, yhdistyksissä pelättiin jäsenkatkoa. Toisin kävi.

”Osallistuvien ihmisten määrä ei ole SAL plus HSY, vaan jotain enemmän”, sanoo maaliskuussa Helsingin Seudun Journalistien puheenjohtajaksi valittu **Marjaana Varmavuori**.

Helsingin Sanomien kaupunkitoimittajana työskentelevän Varmavuoren näkökulmasta sekä yhdistyminen että uuden yhdistyksen toiminta ovat käynnistyneet sutjakkaasti. Koulutuksiin on tunkua ja eri jäsenryhmistä on mukana hyvin ihmisiä.

Hän kuitenkin tietää, että yhdistymisen takana ovat vuo-

sien keskustelut. Otollisen ajan koittamiseen johti myös työnkuvien muutos.

”Raja uutistytön ja aikakauslehtityön välillä on liudentunut”, Varmavuori sanoo.

Identiteettien sijaan työtä yhdistymisessä teetti lopulta yhdistysbyrokratia, jonka hoitamisessa Journalistiliitto auttoi.

HSJ ON esimerkki onnistuneesta järjestöjen yhdistymisestä, joka lopulta jäi ainoaksi Journalistiliiton kuluneella valtuustokaudella. Myös kaksi RTTL:n yhdistystä, MTV:n Ohjelmatyöntekijät ja Yhdistyneet Mediatyöntekijät pohtivat yhdistymistä, mutta prosessi on kesken.

Odotuksia oli enemmän: valtuusto perusti vuonna 2015 yhdistysrakenteen uudelleenarviointivaliokunnan, jonka tavoitteena oli taata eri yhdistysten jäsenille samat palvelut.

Yhteistä visiota ei kuitenkaan löytynyt. Liiton valtuusto keskusteli asiasta 17. toukokuuta.

Liiton palvelujohtaja **Simon Huldénin** mukaan keskustelu uudistuksista jatkuu, mutta hän korostaa, että keskeistä on yhdistysten oma tahto. Hän kääntäisi katseet organisaatio-rajoihin, millaista toimintaa jäsenet kaipaavat.

Tarkasti liitossa aiotaan seurata, miten Ruotsin liiton organisaation uudistus toteutuu.

”Monella yhdistyksellä on hienoa, aktiivista toimintaa”, Huldén muistuttaa. Niissä resepti on usein riittävä koko ja monipuolinen jäsenistö.

VARMAVUORI haluaa HSJ:n toimivan entistä paremmin jäsentensä äänitorvena.

Pohtimista on muun muassa toimitusosastojen roolissa. Ne luottamusmiesten ohella ratkaisevat, miltä liiton toiminta näyttää työpaikoilla.

”Ihmiset pitää saada tuntemaan liitto omakseen. Siinä yhdistysten ja liiton pitää skarpata.” ●

TYÖRYHMÄ LINJAA LIITON TOIMINTAA

Journalistiliiton vuosien 2019–2022 toiminta- ja talousohjelmaa suunnitteleva työryhmä haluaa tiivistää liiton ja sen jäsenten vuorovaikutusta.

Työryhmän vetäjä, liiton valtuuston toinen varapuheenjohtaja **Lauri Lähteenmäki** esitteli Vantaalla 17.–18. toukokuuta kokoontuneelle valtuustolle ohjelmatyötä.

”Nostamme ohjelmaan tärkeitä ja oleellisia asioita. Siirrämme sivuun vähemmän tärkeitä – sellaisia, jotka eivät uskoaksemme ole tärkeitä ainaakaan enää neljän vuoden päästä.”

Lähteenmäki luetteli koko joukon pohdittavia teemoja, jotka määrittävät lähivuosien toimintaa: muun muassa journalismia kyseenalaistavat hyökkäykset, vihapuhe, uhkailu ja #metoo-kampanja.

”Mietimme myös esimerkiksi robotiikkaa. Onko se uhka vai parasta, mitä meille on koskaan tapahtunut? Pohdimme myös pitäisikö luopua termistä luottamusmiestä – ja pitäisikö liiton nimi muuttua.”

Liiton hallituksen aloitteesta käynnistetty ohjelmatyö tulee aikanaan yhdistyksiin lausuntokierrokselle. Se esitellään joulukuussa aloittavalle uudelle valtuustolle.

VALTUUSTON KESKUSTELUSSA Keski-Suomen Journalistien **Tarja Kovanen** nosti esille nykypäivän työelämän epävarmuuden liiton haasteena.

”Monet laman aikana työelämään tulleet opiskelevat uudelle alalle ja miettivät, miksi kuulua liittoon ja mihin liittoon kuulua. Liitto on minulle yhteisö, joka puolustaa tärkeitä arvoja: oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa ja solidaarisuutta.”

Kovanen toivoi liitolta rohkeutta tehdä yhteiskunnallisia, työelämän reiluutta edistäviä aloitteita.

SFJ:n **Noora Vaaralan** mukaan Mediakunnan kaltaiset avaukset lisäävät liiton arvostusta freelancerien keskuudessa.

Lähteenmäen johtamaan työryhmään kuuluvat **Hanna-Kaisa Hämäläinen**, **Martta Kallionpää**, **Kirsi Mattila**, **Tomi Peurakoski**, **Mari Rakkolainen**, **Jyrki Saarikoski**, **Anna Sievälä**, **Sini Silván**, **Marjaana Varmavuori** ja **Johanna Vehkoo**. Työryhmän sihteeri on **Petri Sahlainen**.

Markku Lappalainen

PIRKKO LEINO-KAUKIAINEN • LEENA RISKI-CAMPBELL

NYT SE TULEE - JOURNALISTILIITON HISTORIA

Ei mikään yhden illan juttu.

Monipuolinen tietopaketti kertoo Journalistiliiton pitkän ja ilmeikkään historian (1921–2006).

Teos ilmestyy Journalismin päivänä 12.10.2018.

Tilaa kirja Editan verkkokaupasta (www.editapublishing.fi).
Ennakkotarjous Journalistiliiton jäsenille 20,00 euroa (sis. postikulut) koodilla JOURNALISTI. Voimassa 31.8.2018 asti.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

EDITA

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

*Suomen Journalistiliitto on
ammattijärjestö, jonka tehtävä on
valvoa journalistien ja journalismin
etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintä-
alan ammattilaisista, kuten toimittajista,
kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja
kustannustoimittajista.*

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti

94. vuosikerta 25. 5. 2018

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/
REDAKTIONSSSEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTAR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Kai Widell 050 576 2746
Heli Saarela (vapaalla)

SÄHKÖPOSTI
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.slaktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 03 4246 5383
journalisti@jaicom.com

PAINO/TRUCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330, faksi 09 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU
8/2018 aineisto 6.6.
ilmestyy 15.6.

ILMOITUSMYynti:
www.journalisti.fi > ilmoittajille
044 755 5002

VARAA ILMOITUSTILASI
AJOISSA.

Akrobatiaa hevosen selässä

Verkkotoimittaja Viivi Aaltovesi valmentaa vikellystä. Entinen kilpaurheilija tietää, miten kokonaisuuksia hallitaan ja erilaisia ihmisiä johdetaan – siitä on hyötyä myös toimittajan työssä.

HEINI KILPAMÄKI, TEKSTI • MEERI UTTI, KUVA

Hevonen laukkaa ympyrää juoksuttajan pitäessä kiinni köydestä. Pian hevosen rinnalla juoksee nainen, joka tarraa kiinni hevosen vyöhön ja nostaa itsensä ratsun selkään.

Hän nousee seisomaan hevosen selässä, polvistuu sen kaulalle, laskee hetkeksi jalkansa maahan ja ponnistaa taas takaisin. Jos olisi kilpailuohjelma, taustalla soisi vielä musiikki.

Vikellys näyttää vaaralliselta tanssilta. Tai ainakin todella rohkealta tai vaikealta. Jotain mitä vain Peppi Pitkätossu voisi tehdä.

”Tätä luullaan usein vaaralliseksi lajiksi, mutta se ei ole. Pahin juttu, mitä minulle on tapahtunut, oli, kun reväytin lihaksen kerran venytellessä”, **Viivi Aaltovesi**, 26, kertoo.

”Ehkä olen ollut onnekas, en tiedä”, hän hymyilee.

Vikellys on Suomessa pieni ja kansainvälisestikin niin erikoinen laji, ettei siinä kilpailla esimerkiksi olympialaisissa.

Me Naisten verkkotoimittajana työskentelevästä Aaltovedestä tuli hevostyttö kuu-sivuotiaana. Kymmenenvuotiaaksi hän ratsasti, mutta vaihtoi sen jälkeen vikellykseen.

Aaltovesi, omaa sukuaan Koivu, kilpaurheili lajissa aina parikymppiseksi asti. Sitten hän pääsi opiskelemaan Tampereen yliopiston tiedotusoppia. Hän oli tehnyt toimituksessa töitä tet-harjoittelijana ja päätti hakea alalle.

”Silloin ajattelin, että ehkä tämä oli nyt tässä. Olin vähän itku silmässä.”

Toinen vaihe luopumista tapahtui, kun Aaltovesi vakinaistettiin viime vuonna *Me Naisten* toimitukseen. Silloin piti muuttaa lopullisesti pois Tampereelta, jossa hän valmensi 6–20-vuotiaita vikeltäjiä.

Nyt Aaltovesi valmentaa noin kerran kuukaudessa Kangasalla.

”Vikellystä valmentaessa on joutunut oppimaan, miten tullaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa.

Hän painottaa kuitenkin, että on edelleen vahvasti identiteetiltään vikeltäjä.

”Instagram-tililläni on enemmän vikellykseen kuin toimittamiseen liittyviä juttuja.”

Kaikesta kokemuksesta on hyötyä nyt kun työstä on tullut suurempi osa elämää.

Kilpaurheilu-ura on opettanut Aaltovelle paljon liikunnasta ja hyvinvoinnista. Siitä on paljon hyötyä silloin, kun hän kirjoittaa terveysjuttuja verkkoon.

Valmentamisessa on tullut opittua kokonaisuuksienhallintaa ja johtamistaitoja.

”Voi olla, että joskus teen esimiestöitä. Vikellystä valmentaessa on joutunut oppimaan, miten tullaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa.” ●

VAPAALLA

VIIVI AALTOVESI

- 26-vuotias Me Naisten verkkotoimittaja. Asuu Helsingissä.
- Kotoisin Järvenpäästä.
- Opiskellut tiedotusoppia Tampereen yliopistossa. Valmistui maisteriksi 2016.
- Työskennellyt aiemmin Aamulehdessä ja Morossa.
- Harrastaa tanssia, muun muassa twerk-kausta ja dancehall queen styleä.

◀ **Mainettaan turvalliseksi.** Vikellys näyttää vaaralliselta, mutta lajia koko ikänsä harrastanut toimittaja Viivi Aaltovesi vakuuttaa, että se ei ole sitä.

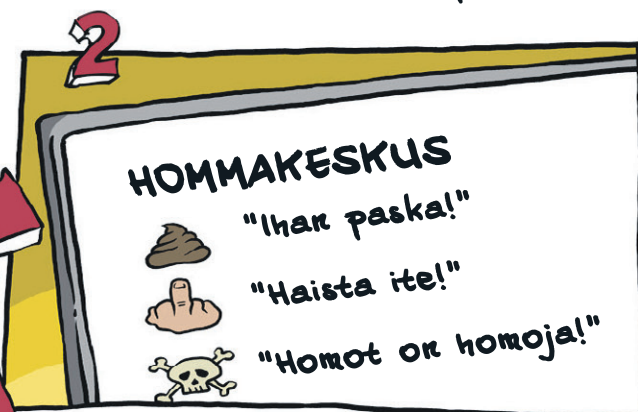
Sinustako kohu-uutistoimittaja!

Haluatko lisää virtaa verkkosivuilleen?
Näillä vinkeillä onnistut! Jopa minuuteissa!

Keksi mikä tahansa asia, josta
sinulla on vankka mielipide.

Mene verkon keskustelupalstalle.

Poimi keskustelusta yksi tai
useampi omaa mielipidettäsi
tukeva kommentti.

Tee jutullesi napakka otsikko,
joka vastaa mielipidettäsi.

Tee jatkojuttu somekansan
raivostumisesta, kirjoita
aiheesta kolumni, jaa jutut
somessa ja palaa kohtaan 1.